

Läbipaistvus- aruanne 2021

EY Eesti

Building a better
working world

Sisukord

Juhtide pöördumine.....	3
Meist.....	5
Õiguslik struktuur, omandiline kuuluvus ja juhtimine	5
Võrgustiku ülesehitus.....	6
Ühiskonna jaoks pikaajalise väärtuse loomine	8
Pühendumine auditi kvaliteedile	9
Kvaliteeti toetav infrastruktuur	9
Kutsealased väärtused	12
Sisemine kvaliteedikontrollisüsteem	14
Klientide aktsepteerimine ja kliendisuhete jätkamine	16
Auditite läbiviimine	17
Töö ülevaatamine ja konsultatsioonid	20
Rotatsioon ja pikaajaline seotus	21
Auditi kvaliteedikontrollid	22
Väline auditi kvaliteedikontroll	22
Algpõhjuste analüüs.....	23
Vastavus seadusest tulenevatele nõuetele.....	23
Sõltumatus.....	24
Täiendõpe ja investeeringud talentidesse	26
EY töötajate arendamine	26
Tulud ja tasustamine	28
Finantsandmed	28
Partnerite tasustamine.....	28
Lisa 1: avaliku huvi kliendid	30
EY Eesti avaliku huvi kliendid	30
Lisa 2: EYG liikmesettevõtted	31

Juhtide pöördumine

Ranno Tingas
EY Eesti
Juhtivpartner

Meil on hea meel, et olete asunud lugema EY Eesti 2021. aasta läbipaistvusaruannet. Oleme kindlal seisukohal, et see, kuidas me oma auditi kvaliteeti tõstame, riske juhime ja sõltumatust säilitame, peab olema huvirühmade jaoks läbipaistev. Käesolev aruanne on meie jaoks üheks väljundiks, kuidas oma edusamme neis valdkondades jagada.

Auditite kvaliteet on olnud meie jaoks alati esmatähtis ning sellele pühendumine aitab meil tegutseda jätkuvalt avalikkuse huvides. Audiitorid annavad olulise panuse kapitaliturgude toimimisse, soodustades läbipaistvust ja suurendades investorite usaldust. Ettevõtted, järelevalveorganid ja teised huvirühmad ootavad meilt alati tipptasemel teenuseid.

Keskendumine oma tegevuses töö kvaliteeti tõstvatessse abivahenditesse investeerimisele, tulemuslike, mitmekesiste ja kaasavate meeskondade loomisele ning oma audititega üldise usaldusvärsuse suurendamisele.

EY Eesti maine põhineb klientidele kvaliteetsete, objektiivsete ja eetiliste professionaalsete audititeenuste osutamisel.

Järgime oma tegevuses Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 537/2014 ja audiitortegevuse seaduse läbipaistvuse suurendamise eesmärgi, mis nõuavad Eesti avaliku huvi üksuseid auditeerivatelt audiitorühingutelt iga-aastaste läbipaistvusaruannete avaldamist.

EY Eesti 2021. aasta läbipaistvusaruanne on vastavuses nii nimetatud määruse kui ka audiitortegevuse seadusega ning hõlmab perioodi 1. juuli 2020 - 30. juuni 2021 ja olulisi sündmusi pärast seda. Käesolevast aruandest saate lugeda sellest, kuidas me ühiskonna jaoks pikaajalist väärtust loome, auditi kvaliteedile pühendumine (sh kutsealaste väärtuste sisendamine, auditeerimine, sisemine kvaliteedikontroll) ja sõltumatuse põhimõtteid järgime ning milline on olnud COVID-19 pandeemia mõju meie äritegevusele.

Keskendumine kvaliteetsete auditite pakkumisele on jäänud ka globaalse pandeemia ajal esmatähtsaks. Riskide hindamiseks ja neile reageerimiseks on välja töötatud terviklik meetmete kogum, milles pööratakse erilist tähelepanu pettuseriskidele.

EY globaalse NextWave'i strateegia raames on pööratud endiselt kõrgendatud tähelepanu ka jätkusuutlikkusele, et luua pikaajalist väärtust kõigile huvirühmadele. See hõlmab ka eesmärki saada pärast CO₂-neutraalsuse saavutamist 2020. aastal juba 2021. aastaks CO₂-negatiivseks ja 2025. aastaks CO₂-vabaks, mis on oluline samm EY jätkusuutlikkuse teekonnal. Ka EY Eesti panustab nende eesmärkide saavutamisesse.

Oleme keskendunud oma tegevuses endiselt auditi kvaliteedi parandamisele ning sõltumatuse säilitamisele, tuginedes muu hulgas ka näiteks siseste ja väliste kontrollide käigus leitud kitsaskohtadele. Auditite kvaliteedi jätkuvaks parandamiseks tuleb meil oma varasemaid lähenemisi auditeerimisele pidevalt ümber hinnata ning selleks analüüsime me kontrollide tulemusi ja reageerime vastavalt.

Olesia Abramova
EY Eesti
Auditijuht

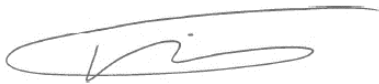
EY eesmärk: luua paremini toimiv maailm

EY on pühendunud paremini toimiva maailma loomisele.

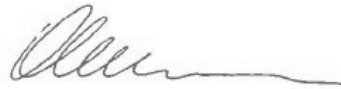
EY töötajate läbiviidud auditid aitavad suurendada kindlustunnet ja usaldusväärsust äris ja kapitaliturgudel. EY audiitorid teenivad avalikku huvi, osutades kvaliteetseid, andmeanalüüsi meetoditel põhinevaid auditi-teenuseid sõltumatult, ausalt, objektiivselt ja kutsealase skeptitsismiga. Seda tehes aitab EY kaitsta ja edendada huvi-rühmade jaoks jätkusuutlikku ja pikaajalist väärtust.

Vajadus kindlustunde ja usaldusväärsuse järele finantsaruandluses pole olnud kapitaliturgudel kunagi varem nii suur ning audiitoritel on siin täita oluline roll.

Kõigi meie huvirühmade – sh klientide ja nende investorite, auditikomiteede liikmete ja järelevalveorganite – tähelepanekud meie strateegia ning siin aruandes kajastatud teemade kohta on loomulikult edaspidigi alati teretulnud.

Ranno Tingas
Partner
EY Eesti juhtivpartner
Ernst & Young Baltic AS

Olesia Abramova
Partner
EY Eesti auditiosakonna juht
Ernst & Young Baltic AS

Meist

Õiguslik struktuur, omandiline kuuluvus ja juhtimine

Eestis on Ernst & Young Baltic AS piiratud vastutusega äriühing, mis on registreeritud Eestis ja on UK garantiiga piiratud äriühingu Ernst & Young Global Limited (EYG) liikmesettevõtte. Käesolevas aruandes viitame me endale järgmiselt: „EY Eesti” või „meie”. EY tähistab EYG liikmesettevõtete globaalset organisatsiooni.

Üksikasjad Ernst & Young Baltic AS-i omandilise kuuluvuse kohta on esitatud allpool.

Nimi	Registrikood	Aadress	Osalus, %
EY Europe SCRL	BE-0720.518.176	De Kleetlaan 2, 1831 Diegem, Belgia	83,33%
OÜ Baltic Network	10874651	Rävala pst 4, 10143 Tallinn, Eesti	16,67%

Ernst & Young Baltic AS-il ei ole tütaretevõtteid.

Ernst & Young Baltic AS-i juhtimisülesandeid täidavad Ernst & Young Baltic AS-i partnerid. Nad vastutavad ettevõtte igapäevase majandustegevuse korraldamise eest ning globaalse ja regionaalse tasandi põhimõtete elluviimise eest kohalikul tasandil. Täpsem teave Ernst & Young Baltic AS-i ametlike/õiguslike juhtimisorganite kohta on kättesaadav Eesti äriregistrist.

Ernst & Young Baltic AS-i juhtimist korraldab kaheliikmeline juhatus, kuhu kuuluvad Ranno Tingas ja Olesia Abramova, kellest viimane on Eestis registreeritud vandeaudiitor. Lisaks on ettevõttel ka kaks prokuristi: Erki Usin ja Riina Alt, kes on mõlemad samuti Eestis registreeritud vandeaudiitorid.

Juhatuse tegevust kontrollib kolmeliikmeline nõukogu, kuhu kuuluvad Jonas Akelis, Kestutis Laiskas ja Andris Laucins.

EYG liikmesettevõtted on jagatud geograafiliselt kolme piirkonda: Põhja- ja Lõuna-Ameerika, Aasia ja Vaikne ookean ning EMEA (Euroopa, Lähis-Ida, India ja Aafrika). Piirkonnad koosnevad regioonidest. Regioonid koosnevad ühes geograafilises piirkonnas tegutsevatest liikmesettevõtetest (USA puhul ka liikmesettevõttest selle liikmesettevõtte sees), välja arvatud finantstalituse (FSO) regioonid, mis hõlmavad konkreetse piirkonna liikmesettevõtete finants-teenuseid.

EY Eesti kuulub EMEA piirkonda, mis hõlmab EYG liikmesettevõtteid 96 riigis. Varem jagunes EMEA piirkond 10 regiooniks, alates 2021. aasta 1. juulist on regioone aga 8. EY Eesti kuulub CESA (Kesk-, Ida- ja Kagu-Euroopa ning Kesk-Aasia) regiooni.

Iga regioon valib regiooni partnerite foorumi (Regional Partner Forum ehk RPF), mille liikmed on nõuandjaks ja on n-ö katsepublikuks regiooni juhtorganitele. RPF-i juhtivaks partneriks valitud partner esindab regiooni ka globaalse juhtivkogu (Global Governance Council ehk GGC) istungitel (vt lk 7).

Euroopas asub valdusühing EY Europe SCRL (EY Europe). EY Europe on Belgias registreeritud piiratud vastutusega kooperatiivne äriühing (prantsuskeelse lühendiga SCRL, hollandikeelse lühendiga CVBA). Tegemist on Belgias IRE-IBR-is (Institut des Réviseurs d'Entreprises) registreeritud audiitorühinguga, kuid ta ei vii läbi auditeid ega osuta ühtegi kutsealast teenust.

Kohalike seaduste ja regulatiivsete nõuetega lubatud ulatuses on EY Europe omandanud või omandamas *de jure* kontrolli EYG Euroopas tegutsevate liikmesettevõtete üle. EY Europe on EYG liikmesettevõtte. EY Europe omandas *de jure* kontrolli EY Eesti üle 12. juulil 2010.

EY Europe'i juhatus koosneb EYG Euroopa liikmesettevõtete vanempartneritest. Tal on volitused ning ta vastutab EY Europe'i strateegia elluviimise ja juhtimise eest.

Võrgustiku ülesehitus

EY on üks maailma juhtivatest strateegia ja tehingute nõustamise, konsultatsiooni-, auditi-, maksu- ja raamatupidamisteenuste pakkujatest. Ülemaailmselt on EY-s kokku üle 312 000 inimese, kes töötavad rohkem kui 150 erineva riigi liikmesettevõtetes eesmärgiga luua paremini toimiv maailm ning jagavad ühtseid väärtusi, olles vankumatult pühendunud kvaliteedile, aususele ja kutsealasele skeptitsismile. Tänapäeva globaalsel turul on EY integreeritud lähenemine erakordselt tähtis rahvusvaheliste, vahel koguni pea kõiki maailma riike hõlmavate auditite läbiviimisel.

Just integreeritud lähenemine on see, mis võimaldab EY liikmesettevõtetel koguda ja kasutada selliste mitmekesiste ja keerukate auditiprojektide edukaks realiseerimiseks vajalikke ekspertteadmisi.

EYG koordineerib liikmesettevõtteid ja nendevahelist koostööd. EYG ei osuta küll teenuseid, kuid üheks selle eesmärgiks on ka tipptasemel teeninduse edendamine oma üle kogu maailma paiknevates liikmesettevõtetes. Kõik liikmesettevõtted on iseseisvad juriidilised üksused. Nende kohustused ja vastutus EYG liikmetena on sätestatud EYG eeskirjades ja lepingutes.

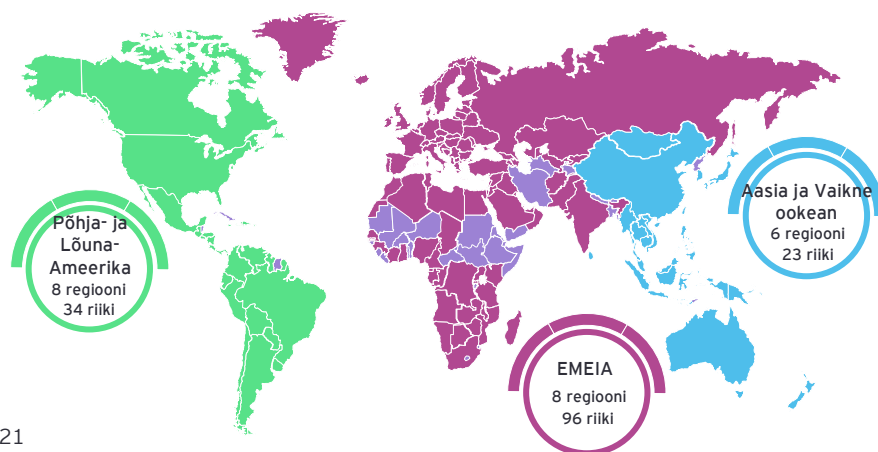
Allpool on kirjeldatud meie globaalse organisatsiooni struktuuri ning peamisi organeid, mis näitab, et EY-l kui globaalsel organisatsioonil on üks ühine strateegia.

Samas tegutseb võrgustik aga ka regionaalsel tasandil piirkondade sees. See tegevusmudel lubab keskenduda regioonides rohkem huvirühmadele, võimaldades liikmesettevõtetel oma klientide ja teistega tugevamaid suhteid luua ning vastata nii paremini ka kohalikele vajadustele.

Globaalne juhtivkogu

Globaalne juhtivkogu (GGC) on EYG peamine juht-organ. Sinna kuulub vähemalt üks esindaja igast regioonist, teised liikmesettevõtete partnerid regioonideüleste esindajatena ning sõltumatud juhtimisülesanneteta esindajad (INE-d). Regioonide esindajad, kes muidu tippjuhtkonna ülesandeid ei täida, valitakse nende RPF-ide poolt ametisse kolmeks aastaks, võimalusega valida neid ühel korral samasse ametisse tagasi. GGC nõustab EYG-d EY põhimõtteid, strateegiat ja avaliku huvi aspekte puudutavate otsuste langetamisel. GGC kinnitust küsitakse (vahel globaalse juhatuse initsiatiivil) ka mitmetes küsimustes, mis võivad EY-d oluliselt mõjutada.

EY piirkonnad, regioonid ja riigid*

* Seisuga 1. juuli 2021

Sõltumatud juhtimisülesanneteta esindajad

Sõltumatud juhtimisülesanneteta esindajad (Independent Non-Executives ehk INE-d) valitakse väljastpoolt EY-d. Neid võib olla kuni kuus. INE-de puhul on tegemist kas avalikus või erasektoris juhtivatel positsioonidel olevate isikutega, kelle geograafiline taust ja valdkondlikud kogemused võivad olla vägagi erinevad. Nad rikastavad meie organisatsiooni ja GGC-d oma eripalgeliste arusaamade ja kogemustega. INE-d moodustavad ka lõviosa GGC avaliku huvi allkomiteest (Public Interest Sub-Committee ehk PIC). PIC ülesandeks on otsuste langetamisel avaliku huviga arvestamise tagamine ja dialoog huvirühmadega, rikkumisest teatamise poliitika ja protseduuride rakendamise käigus ilmnunud probleemide lahendamine ning osalemine kvaliteedi- ja riskijuhtimist puudutavates aruteludes. INE-d nimetab ametisse vastav komitee ning selleks on vaja globaalse juhatuse ja globaalse juhtivkogu kinnitust.

Globaalne juhatus

Globaalne juhatus (GE) ühendab EY juhtimisfunktsioonid, teenused ja geograafilised asukohad. Alates 1. juulist 2021 juhib seda EYG juhatuse esimees ja tegevdirektor ning selle liikmed on kliendi-teeninduse ja äriarenduse globaalsed juhtivpartnerid, piirkonna juhtivpartnerid, personalifunktsiooni globaalsed juhid, globaalsete tegevusvaldkondade - auditi, konsultatsiooniteenuste, strateegia ja tehingute ning maksunõustamise - juhid ning rotatsiooni korras ka üks EYG liikmesettevõtete partneritest.

Lisaks kuuluvad GE-sse veel turgude ja ümberkujundamise valdkondade globaalsed asejuhid, klienditehnoloogia valdkonna juht, globaalse suurklientide komitee juht, arenevate turgude komitee juht ning arenevate turgude esindaja.

GE ja GGC kinnitavad EYG esimehe ja tegevdirektori ning globaalsete juhtivpartnerite määramise. Samuti kinnitab GE ka globaalsete asejuhtide määramise. GGC kinnitab iga globaalse asejuhi määramise, kes kuulub ka GE-sse.

GE kohustuste hulka kuulub globaalsete eesmärkide elluviimise toetamine ning alltoodud tegevuste arendamine, kinnitamine ja vajadusel ka rakendamine:

- ▶ Globaalsed strateegiad ja plaanid
- ▶ Ühiste standardite, metodoloogiate ja poliitikate rakendamise toetamine liikmesettevõtetes
- ▶ Töötajatega seotud algatused, sh partnerite kaasamise, hindamise, arendamise, tasustamise ning pensionile saatmise kriteeriumid ja protsessid
- ▶ Kvaliteedi arendus- ja tagamisprogrammid

- ▶ Ettepanekud regulatiiv- ja avaliku sektori poliitikate kohta
- ▶ Poliitikad ja juhised, mis puudutavad liikmesettevõtete tegevust rahvusvaheliste klientide teenindamise, ettevõtete arengu, turgude ja kaubamärgi osas
- ▶ EY arenduskulud ja investeerimisprioriteedid
- ▶ EYG iga-aastased finantsaruanded ja eelarved
- ▶ GGC ettepanekud teatud küsimustes

GE pädevusse kuulub ka liikmesettevõtete vahel peetavate vaidluste lepitamine ja lahendamine.

GE komiteed

Komiteede loomisega tegeleb GE ning neisse kuuluvad erinevate riikide esindajad. GE komiteede ülesandeks on GE-le soovitude esitamine. Lisaks globaalsele auditikomiteele on EY-s veel näiteks auditi, konsultatsiooniteenuste, maksude, strateegia ja tehingute, globaalsete turgude ja investeringute, suurklientide, arenevate turgude, personali ja riskijuhtimise komiteed.

Globaalsete tegevuste juhtrühm

Globaalsete tegevuste juhtrühm (Global Practice Group) ühendab GE ja GE komiteede liikmeid ning regioonide ja sektorite juhte. See püüab tagada ühtse arusaama EY strateegilistest põhimõtetest ning aitab tagada nende elluviimise järjepidevuse kogu organisatsioonis.

EYG liikmesettevõtted

EYG eeskirjade kohaselt kohustuvad liikmesettevõtted järgima EY eesmärgi, milleks on muu hulgas ka näiteks kvaliteetsete teenuste pakkumine kõikjal maailmas. Sel eesmärgil kohustuvad liikmesettevõtted rakendama globaalseid strateegiaid ja plaane ning säilitama teenuste osutamisel nõutavat võimekust. Nad on kohustatud pidama kinni ühtsetest normidest, metodoloogiast ja põhimõtetest, sh neist, mis hõlmavad auditi metodoloogiat, kvaliteedi- ja riskijuhtimist, sõltumatust, teadmiste jagamist, personalipoliitikat ning tehnoloogilisi abivahendeid.

Eelkõige kohustuvad aga EYG liikmesettevõtted korraldama oma kutsealast tööd vastavalt kehtivatele kutse- ja eetikanormidele ning kõigile seadusest tulenevatele nõuetele. Seda ausa ja asjade korrektse tegemise kohustust toetavad ka EY globaalne eetikakoodeks (Global Code of Conduct) ja EY väärtused (vt lk 14).

Lisaks EYG eeskirjade rakendamisele on meie liikmesettevõtetel mitmeid teisigi kokkuleppeid, mis hõlmavad nende liikmelisuse erinevaid aspekte EY organisatsioonis, nagu õigus ja kohustus kasutada EY nime ning teadmiste jagamine.

Liikmesettevõtetes korraldatakse kontrolle, mille käigus hinnatakse nende vastavust EYG nõuetele ja

põhimõtetele, sh selliseid aspekte nagu sõltumatus, kvaliteedi- ja riskijuhtimine, auditi metodoloogia ning personalipoliitika. Liikmesettevõtted, kes kvaliteedikohustusi ja teisi EYG nõudeid ei täida, võidakse EY organisatsioonist eraldada.

Ühiskonna jaoks pikaajalise väärtuse loomine

Kuigi kapitalism on loonud tohutu globaalse jõukuse, on see jätnud rongist maha liiga palju inimesi. COVID-19 pandeemia tõttu on äärmine vaesus juba praegugi kasvamas ning kliimamuutused ähvardavad ebavõrdsust veelgi süvendada, kuna selle tagajärjed mõjutavad esmalt ja kõige rängemalt just kõige haavatavamaid kogukondi. EY usub, et kiiresti on vaja majandussüsteemi, mis oleks õiglasem ja usaldusväärsem ning võimeline tegelema inimkonna kõige tõsisemate väljakutsetega.

EY teenused mängivad siin juba praegugi olulist rolli: me anname valitsustele nõu, kuidas muuta majandus jätkusuutlikumaks ja kaasavamaks, ning julgustame ettevõtteid keskenduma kõigi huvirühmade jaoks pikaajalise väärtuse loomisele ja sellest teistelegi teada andma. Teha saaks ja peaks aga mõistagi rohkem.

Alates 2009. aastast osaleb EY ÜRO ülemaailmses kokkuleppes (UNGC) ning on pühendunud selle 10 aluspõhimõtte ja ÜRO kestliku arengu eesmärkide integreerimisele EY strateegiasse, kultuuri ja tegevusse.

See peegeldub muu hulgas järgmises:

▶ Sotsiaalse vastutuse juhtimise struktuur

Sotsiaalset vastutust EY-s koordineerib EY sotsiaalse vastutuse juhtivkogu (Corporate Responsibility Governance Council ehk CRGC). Sinna kuuluvad EY globaalse juhatuse liikmed ning kogenumad tegevusvaldkondade, funktsioonide ja geograafiliste piirkondade esindajad.

▶ EY sotsiaalse mõju eesmärgid

Globaalne sotsiaalse vastutuse programm EY Ripples koondab ülemaailmset EY võrgustikku eesmärgiga mõjutada 2030. aastaks positiivselt miljardi inimese elu. Seni on EY Ripplesi algatused toonud kasu enam kui 45 miljonile inimesele, keda on aidanud

- ▶ keskendumine 3 valdkonnale (järgmise töötajate põlvkonna toetamine, koostöö mõjuettevõtjatega, keskkonnasäästlikkuse kasvatamine), kus EY töötajate oskused, teadmised ja kogemused võivad kõige rohkem muuta;
- ▶ koostöö teiste sarnaselt mõtleivate organisatsioonidega, et luua ökosüsteeme, mis on võimelised esile kutsuma mastaapseid muutusi. Heaks näiteks võib tuua siin algatuse

TRANSFORM koostöös Unileveri ning Ühendkuningriigi valitsusasutusega Foreign, Commonwealth and Development Office, mille eesmärk on võidelda ebavõrdsuse vastu ning muuta nii 2030. aastaks 150 miljoni inimese elu Sahara-taguses Aafrikas ja Lõuna-Aasias.

▶ EY CO₂ eesmärgid

EY eesmärk on saada 2021. aastal CO₂-negatiivseks ja 2025. aastaks CO₂-vabaks. Selleks vähendab EY esmalt märkimisväärselt oma CO₂-heite absoluutkoguseid ning kõrvaldab või kompenseerib seejärel igal aastal rohkem CO₂-heidet kui keskkonda paiskab. Et saada 2025. aastaks CO₂-vabaks, kavatsevad EY liikmesettevõtted vähendada alltoodud esimest kolme punkti puudutavat koguheidet 40% (võrreldes 2019. aastaga), mis on kooskõlas ka teaduspõhiste eesmärkide algatuse (Science Based Targets initiative ehk SBTi) heaks kiidetud 1,5°C eesmärgiga. Muu hulgas rakendatakse järgmisi meetmeid:

- ▶ Ärireisidega seotud heite vähendamine eesmärgiga saavutada selles vallas 2025. aastaks 35% väiksemad heitkogused kui aastal 2019
- ▶ Üldise elektrikasutuse vähendamine kontorites ja energiavajaduse katmiseks 100% taastuvenergia kasutamine eesmärgiga saada 2025. aastaks 100% taastuvenergiale üleminekule pühendunud algatuse RE100 liikmeks
- ▶ Elektrienergia ostulepingute struktureerimine eesmärgiga tuua riiklikesse elektrivõrkudesse rohkem taastuvelektrit kui EY tarbib
- ▶ Looduspõhiste lahenduste ja CO₂-heite vähendamise tehnoloogiate kasutamine eesmärgiga kõrvaldada atmosfäärist või kompenseerida igal aastal rohkem CO₂ kui sinna paiskame
- ▶ EY meeskondade varustamine tööriistadega, mis võimaldaksid neil arvutada välja klienditöö käigus eralduva CO₂ koguse ning astuda samme selleks, et seda vähendada
- ▶ Nõue, et hiljemalt aastaks 2025 peab 75% EY kulutustest sisseostetavatele toodetele ja teenustele minema sellistele koostööpartneritele, kes on seadnud endale teaduspõhised eesmärgid
- ▶ Investeerimine EY teenustesse ja lahendustesse, mis aitavad klientidel luua väärtust läbi nende äritegevuse CO₂-heite vähendamise ning pakkuda lahendusi muudele jätkusuutlikkust puudutavatele küsimustele

Pühendumine auditi kvaliteedile

Kvaliteeti toetav infrastruktuur

Kvaliteet EY tegevusvaldkondades

NextWave on EY globaalne strateegia ja eesmärk pakkuda oma klientidele, töötajatele ja ühiskonnale pikaajalist väärtust. See on andnud EY-le tugeva aluse kohanemiseks ja innovatsiooniks, samal ajal kui EY paremini toimiva maailma loomise eesmärk inspireerib jätkuvalt EY töötajaid ning seda mitte ainult klientidele teenuste osutamisel, vaid ka EY teadmiste, oskuste ja kogemuste rakendamisel selleks, et toetada ühiskonda, kus me kõik elame ja töötame. Meie väärtustloovad teenused aitavad suurendada kindlustunnet ja usaldusväarsust maailma kapitaliturgudel.

Keskkonnanähäringutega toime tulemiseks kohandasid EY liikmesettevõtted oma tegevust, et olla suutelised pakkuma oma klientidele jätkuvalt kvaliteetseid audititeenuseid. EY korraldas oma auditispetsialistidele täiendavaid koolitusi ja lõi lisa-võimalusi, et aidata neil pettusi avastada. Tänu analüüsi- ja digitööriistadele toetuvale andme-kesksele lähenemisele suutsid meeskonnad osutada kvaliteetseid audititeenuseid sõltumatult, ausalt, objektiivselt ja kutsealase skeptitsismiga.

EY liikmesettevõtted jätkavad tulevikuauditi, sealhulgas üha keerukama andmeanalüüsi arendamist, pakkudes auditi kvaliteedi tagamiseks täiendavat infot ja kindlust, mida oskavad hinnata nii EY auditeeritavad ettevõtted kui ka kapitaliturud.

EY suurim väärtus kvaliteedi ja väärtuse tagamisel ning usalduse loomisel on meie töötajad. Me aitame neil omandada üha uusi kogemusi, kasutades andmeid ja tehnoloogiat, et nad saaksid pühendada rohkem aega riskidega tegelemisele ning oma kutsealase otsustuse rakendamisele. Tänu tiptasemel tehnoloogiate ja keerukate andmeanalüüsi meetodite rakendamisele saavad meie töötajad siduda oma töö EY paremini toimiva maailma loomise eesmärgiga ning aidata kaasa selle saavutamisele, teenides samal ajal avalikku huvi.

Kvaliteetsete teenuste pakkumine on kõikide EYG liikmesettevõtete ja osakondade jaoks prioriteediks. EY liikmesettevõtete osakonnad juhivad lõpetatud töövõtude kvaliteedi kontrolli protsessi ning annavad sisendit käimasolevate töövõtude kvaliteedi tagamiseks, et aidata kindlustada vastavust kutsestandarditele ja EY põhimõtetele.

Auditi globaalne asejuht koordineerib liikmesettevõtete vastavust EY audititeenuste põhimõtetele ja protseduuridele.

Globaalne auditikvaliteedi komitee

EY globaalne auditikvaliteedi komitee (Global Audit Quality Committee ehk GAQC) on pideva arengu kultuuri oluline osa. See koosneb EY kõige kogenumatest, väga asjakohastest, laialdastest ja mitmekesistest kogemustega juhtidest. GAQC nõustab EY auditi valdkonna juhte mitmetes äri, tegevust, kultuuri, talendistrateegiat, juhtimist ja riskijuhtimist puudutavates küsimustes, mis kõik mõjutavad ühel või teisel viisil auditi kvaliteeti.

Komitee otsib uuenduslikke ideid ja meetodeid kvaliteetsete auditite läbiviimiseks ning on foorum EY liikmesettevõtete parimate tavade jagamiseks. Samuti aitab komitee välja töötada auditi kvaliteedinäitajaid ja muid kvaliteediseire viise, mis aitavad tagada pideva arengu.

Kvaliteedijuhtid

EY kvaliteedijuhtide (Quality Enablement Leader ehk QEL) võrgustik on rühm kogenud auditijuhte erinevatest riikidest, kes juhivad auditi kvaliteedi tõstmisele suunatud tegevusi, toetades töövõtumeeskondi.

Nende kohustuste hulka kuulub meeskondade juhendamine, siseste ja väliste kontrollide toetamine, meeskondade nõustamine oluliste auditi käigus tuvastatud puuduste algpõhjuste kõrvaldamisel, üld- ja projektijuhtimise suunamine, portfelli riskide hindamise toetamine ning EY kvaliteedi juhtimise

süsteemiga seotud protseduuride, sealhulgas auditi kvaliteedinäitajate rakendamine.

EY Canvase ja Milestonesi (vt lk 18) toel ning üha keerukamaid tehisintellektipõhiseid tööriistu kasutades saavad kvaliteedijuhid luua endale reaajas ülevaate auditi kvaliteedist. See omakorda annab aga parema pildi sellest, kuhu tuleks auditi-meeskondade ja nende auditeeritavate ettevõtete paremaks toetamiseks täiendavaid ressursse suunata.

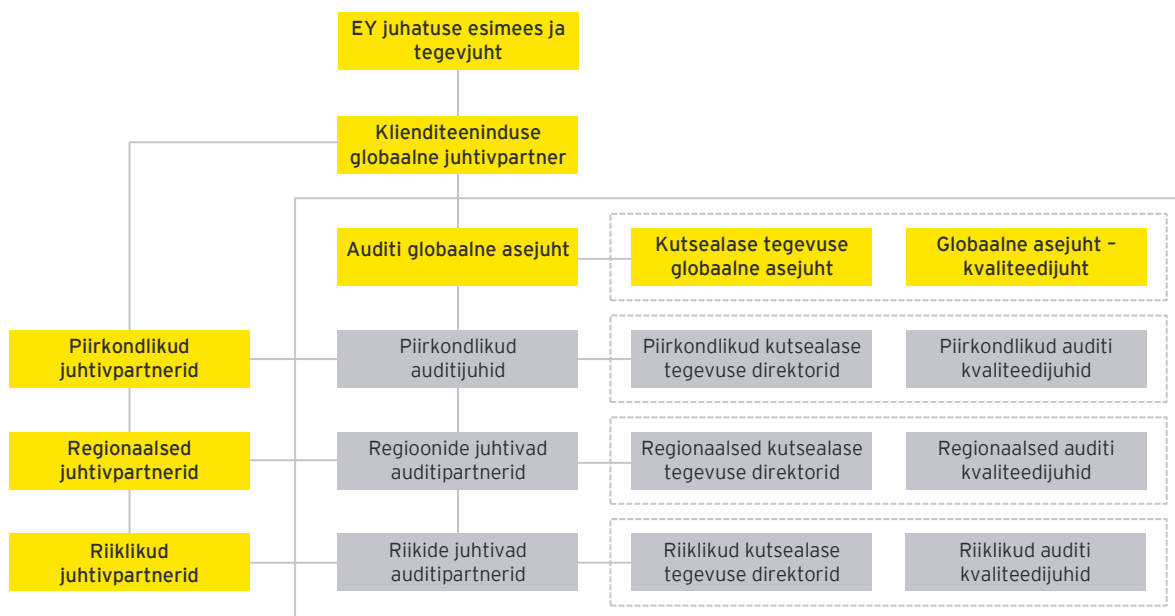
Kutsealane tegevus

Kutsealase tegevuse globaalse asejuhi, keda kutsutakse ka kutsealase tegevuse globaalseks direktoriks (Global Professional Practice Director ehk PPD), tegevust kontrollib auditi globaalne asejuht ning tema põhiülesandeks on globaalsete auditi kvaliteedikontrolli põhimõtete ja protseduuride

Globaalne PPD juhendab EY globaalse auditi metodoloogiat (EY GAM) ja sellega seotud auditi-politiitika ja tehnoloogiate arendamist, jälgides, et need vastaks kõigile asjakohastele kutsestandarditele ja regulatiivsetele nõuetele. Kutsealase tegevuse globaalne töörühm jälgib ka liikmesettevõtete töötajate poolt auditite homogeenseks ja tõhusaks läbiviimiseks kasutatavate juhiste, koolitus- ja seireprogrammide ning protsesside arendamist. Globaalsed, piirkondlikud, regionaalsed ja riiklikud PPD-d, koostöös teiste samades liikmesettevõtetes töötavate spetsialistidega, on kursis EY töötajate, klientide ja protsessidega ning vajadusel alati valmis auditi töövõtumeeskondi nõustama.

Kutsealase tegevuse globaalse töörühma tegevuse toetamiseks kasutatakse tihti ka täiendavaid ressursse, näiteks spetsialistide võrgustikke, kes on keskendunud järgmisele:

Audititegevuse juhtimine*

* Illustriivne skeem globaalse ülesehituse näitamiseks; tegelikud aruandlusahelad võivad juriidilistel, regulatiivsetel ja/või struktuurilistel kaalutlustel erineda

kehtestamine. Piirkondlike PPD-de ning globaalse teenuskeskuste võrgustiku PPD tegevust jälgivad globaalne PPD ja vastava piirkonna auditijuht. See aitab tagada auditi kvaliteedi ja konsultatsiooni-protsessi suurema objektiivsuse.

Globaalne PPD juhendab ja jälgib ka kutsealase tegevuse globaalse töörühma tegevust. Kõnealuse töörühma näol on tegemist raamatupidamis- ja auditistandardite valdkonna tehniliste spetsialistide globaalse võrgustikuga, kes annavad nõu raamatupidamist, auditeerimist ja finantsaruandlust puudutavates küsimustes ning viivad läbi erinevaid tegevuse seire ja riskijuhtimise protseduure.

- ▶ Sisekontrolli aruandlus ja teised EY auditi metodoloogia aspektid, mis on sellega seotud
- ▶ Konkreetsete teemade, tööstusharude ja sektorite raamatupidamise, auditeerimise ja riskidega seotud küsimused
- ▶ Konkreetsete sündmuste keerulises ühiskondlikus ja poliitilises situatsioonis olevates piirkondades, pandeemiad, riigivõlad ning nendega kaasnevad raamatupidamist, auditeerimist, aruandlust ja avalikustamismõudeid puudutavad küsimused
- ▶ Üldised töövõtu- ja auditikomiteedega koostöö tegemisega seotud küsimused

Riskijuhtimine

Riskijuhtimisfunktsiooni ülesandeks on koordineerida üleorganisatsioonilisi tegevusi, mille eesmärk on aidata EY töötajatel täita oma globaalseid ja kohalikke vastavuskohustusi ning toetada klientide teenuseid osutavaid meeskondi kvaliteetse ja tiptasemel klienditeeninduste tagamisel. Teenuste kvaliteedi tagamise ja kvaliteediga seotud riskide eest vastutavad liikmesettevõtted ja nende osakonnad.

Osana laiemast riskijuhtimise raamistikust aitab riskijuhtimise globaalne juht oma muude kohustuste kõrval jälgida ka seda, kuidas kvaliteediriske tuvastatakse ja maandatakse, ning annab oma panuse ka muude organisatsioonis esineda võivate riskide haldamisse. Riskijuhtimise prioriteetidest teavitatakse ka liikmesettevõtteid.

Riskijuhtimise globaalne juht vastutab ka globaalselt homogeensete riskijuhtimisprioriteetide kehtestamise ning riskide juhtimise koordineerimise eest kogu EY-s.

Riskijuhtimise algatuste etteotsa määratakse liikmesettevõtete partnerid, kelle ülesandeks on algatusi (teiste töötajate ja spetsialistide kaasabil) juhtida, koordineerides oma tegevust osakondadega.

Viimastel aastatel on olnud riskijuhtimine maailma laastava COVID-19 pandeemia tõttu keerulisem kui kunagi varem. Olukorraga toime tulemiseks on EY loonud kohalikud kriisihjeplaaniid pea kõigis EY liikmesettevõtete kontorites. Neis kirjeldatakse üksikasjalikult konkreetseid meetmeid, mida tuleb võtta, et kaitsta EY töötajaid ning reageerida COVID-19 nakkuse avastamisele EY tööruumides. Kuigi osad kontorid olid juba tegelemas kontaktide tuvastamise ja ohutu töötamise reeglite kehtestamisega seotud küsimustega, oli vaja ka ühtseid suuniseid, mis kehtiksid kõigis EY piirkondades. EY globaalne kriisihjeprogramm (Global Crisis Management Program ehk GCMP) käivitati juba enne seda, kui Maailma Terviseorganisatsioon (WHO) pandeemia olemasolu kinnitas. GCMP võimaldas luua juhtkomitee eesotsas riskijuhtimise globaalse juhiga, kes kutsus kuue kuu jooksul iga päev (ja seejärel regulaarselt, kuid harvemini) kokku globaalsed ja piirkondlikud juhid, et käsitleda kõigi geograafiliste piirkondade ja tegevusvaldkondade jaoks olulisi küsimusi.

Juhtkomitee andis korrapäraselt suuniseid EY COVID-19-le reageerimise eeskirjade kohta ning käsitles reisimise, koosolekute ja ürituste ning parimate tavade rakendamise ja propageerimisega seotud küsimusi ning vahendas EY liikmesettevõtetele WHO ohutu töötamise soovitusi. Suuniste andmine ja riskitegurite jälgimine on jätkumas ka globaalse pandeemia teisel aastal.

GCMP rakendamisel oli eesmärk töötajate ohutuse ja informeerituse tagamine, kinnitatud haigusjuhtumite

haldamine, reisimise ja ürituste korraldamise kohandamine, täieliku kaugtöö võimaldamine ning taastumise planeerimine.

Kindla GCMP toel suutsime kiiresti tegutseda, et kaitsta EY töötajaid, mis on kogu protsessi peamine prioriteet. Kogu pandeemia vältel on GCMP meeskond tegelenud järgmiste tegevustega:

- ▶ Loonud suunised pandeemia erinevates etappides tegutsemiseks ning seadnud SharePointi globaalse turvalisuse portaalis sisse keskse arhiivi ülesannet täitva infopanga
- ▶ Uuendanud iga päev kõrge riskitasemega kohtade nimekirja ning koostanud igas piirkonnas päeva jooksul toimunud muutuste kohta eraldi koondaruande
- ▶ Koostanud juhtkonnale iga päev aruande globaalsete, piirkondlike, regionaalsete ja kohalike mõjude kohta

Samuti on GCMP olnud abiks kinnitatud haigusjuhtumite haldamisel:

- ▶ Töötanud välja pandeemia kontroll-lehed kohalikele kriisihjemeeskondadele töötajate seas kinnitatud haigusjuhtumite haldamiseks
- ▶ Koolitanud töötajaid, et nad oskaks kinnitatud haigusjuhtumitele õigesti reageerida
- ▶ Abistanud personaliosakondi kinnitatud haigusjuhtumite puhul kontaktide tuvastamisega
- ▶ Andnud sisendit ja nõustanud reisimist, koosolekuid ja üritusi puudutavates küsimustes, mille tulemusel on sündinud mitmeid globaalseid juhiseid
- ▶ Tuvastanud välisreisijaid, et aidata neil turvaliselt kodumaale naasta

Nüüd, kui fookus on nihkunud turvalisele kontorisse naasmisele, on GCMP meeskond välja töötanud taastekava, mis sisaldab järgmist:

- ▶ Tööle naasmise plaanide väljatöötamine ning valitsuste kehtestatud piirangute leevendamise jälgimine
- ▶ Kontorite taasavamise ajakava koostamine
- ▶ Hoonete haldamise, kontorite sisseseadmise, tööruumide ja koosolekutega seotud kohustuste ja korra määramine
- ▶ Üksikisiku kohustuste määramine, sealhulgas kontorisse sisenemisel, tööruumide kasutamisel, pause ja koosolekute pidamisel
- ▶ Vaktsiinijärgse taastekava väljatöötamine

Globaalsed konfidentsiaalsuspõhimõtted

Konfidentsiaalse teabe kaitsmine on lahutamatu osa EYG liikmesettevõtete igapäevasest tööst. Intellektuaalse kapitali ning mistahes muu tundliku või piiratud teabe austamise kohustus on sätestatud EY globaalses eetikakoodeksis, mis sisaldab konkreetseid käitumispõhimõtteid, mille järgimist kõigilt EY töötajatelt oodatakse. Globaalsed konfidentsiaalsuspõhimõtted täpsustavad teabe

kaitsmise korda veelgi, pidades sammu pidevalt muutuvate piirangutega andmete kasutamisel. Uued põhimõtted muudavad reeglid EY liikmesettevõtete töötajate jaoks selgemaks ning on nurgakiviks laiemapõhjalistele juhiste, mis reguleerivad huvide konflikte, isikuandmete kaitset ja andmete säilitamist.

Lisaks puudutavad juhised ka järgmiseid valdkondi:

- ▶ Sotsiaalmeedia kasutamine
- ▶ Nõuded andmetöötlusele

Peale selle nõutakse globaalsete pettustest, ebaseaduslikest tegevustest ja muudest õigusnormidele mittevastavustest teada andmise põhimõtete ning EY globaalse eetikakoodeksiga, et EY töötajad annaks teada mistahes käitumisest, mida peetakse õigusnormide, kehtivate standardite või EY globaalse eetikakoodeksi rikkumiseks. Selliseks käitumiseks loetakse ka konfidentsiaalse informatsiooni loata või õigusvastast avalikustamist.

Globaalsed isikuandmete kaitse põhimõtted

Globaalsed isikuandmete kaitse põhimõtted toetavad ja arendavad edasi EY globaalses eetikakoodeksis sätestatud isikuandmete austamise ja kaitsmise ideid, kooskõlas kohaldatavate seaduste, regulatiivse raamistiku ja kutsestandarditega. Põhimõtteid on ajakohastatud, et tagada vastavus EL-i isikuandmete kaitse üldmäärusele ning erinevate riikide kohalikele eeskirjadele.

Küberturvalisus

Ulatuslike ja keerukate küberrünnete riski maandamine on kõigi ettevõtete igapäevase äritegevuse lahutamatuks osaks. Kuigi ükski süsteem ei ole küberrünnete suhtes päriselt immuunne, teeb EY Eesti kõik endast oleneva, et nende klientide andmed oleksid kaitstud.

EY-s lähenetakse küberturvalisusele ohtude ennetamisega, rakendades küberturvalisusega seotud riskide juhtimiseks ja minimeerimiseks globaalsel tasandil erinevaid tehnoloogiaid ja protsesse. EY infoturbe- ja andmekaitseprogrammid, mis on kooskõlas sektori parima praktika ja seadusest tulenevate nõuetega, on loodud selleks, et püüda vältida loata juurdepääsu süsteemidele ja andmetele. Küberturbspetsialistidest koosnev meeskond tegeleb EY süsteemide pideva jälgimise ja kaitsmisega.

Lisaks tehnilistele ja protseduurilistele kontrollimehhanismidele on kõik EY töötajad kohustatud igal aastal kirjalikult kinnitama, et nad mõistavad globaalses eetikakoodeksis kirjeldatud põhimõtteid ja lubavad neid järgida. Samuti peavad nad osalema kohustuslikel turvateadlikkuse tõstmise koolitustel. Tehnika ja andmetega tegelemisel nõutavat hoolsust käsitletakse põhjalikult mitmetes erinevates eeskirjades, nagu globaalne infoturvapoliitika ning

globaalsed tehnika kasutamise põhimõtted. EY küberturvalisust puudutavates põhimõtetes ja protsessides rõhutatakse kiire teabevahetuse olulisust.

EY töötajad saavad regulaarselt teavitusi, kus tuletatakse neile meelde nende kohustusi kõnealuste eeskirjade järgimisel ning meenutatakse üldisi turvateadlikkuse põhimõtteid.

Auditi kvaliteedikontrolli programm

Järgmistes osades anname ülevaate EY Eesti auditi kvaliteedikontrolli programmi peamistest komponentidest, milleks on

- ▶ Kutsealased väärtused
- ▶ Sisemine kvaliteedikontrollisüsteem
- ▶ Klientide aktsepteerimine ja kliendisuhete jätkamine
- ▶ Auditite läbiviimine
- ▶ Töö ülevaatamine ja konsultatsioonid
- ▶ Rotatsioon ja pikaajaline seotus
- ▶ Auditi kvaliteedikontrollid
- ▶ Väline auditi kvaliteedikontroll
- ▶ Algpõhjuste analüüs
- ▶ Vastavus seadusest tulenevatele nõuetele

Kutsealased väärtused

Jätkusuutlik auditi kvaliteet

Kvaliteet on EY liikmesettevõtete tegevuse nurgakiviks, mängides nii kesket rolli ka usaldusväärsuse suurendamisel maailma kapitaliturgudel. Sellel eesmärgil oleme loonud ka jätkusuutliku auditi kvaliteedi ehk SAQ (Sustainable Audit Quality) programmi püsivalt kõrge kvaliteediga auditite tagamiseks, mis on meie liikmesettevõtete auditi-tegevuses endiselt üks peaesmärke.

SAQ paneb paika juhtimisstruktuuri, mis võimaldab pakkuda kõigil liikmesettevõtetel ühtlaselt kvaliteetseid auditeid. Seda rakendatakse kohalikul, koordineeritakse ja kontrollitakse aga globaalsel tasandil. Tegemist ei ole mitte ühekordse mööduva algatusega, vaid järjepideva täiustusprotsessiga.

SAQ toetub kuuetele põhimõttele: tippjuhtide hoiakud, kvalifitseeritud töötajad, lihtsustamine ja innovatsioon, digitaalsed auditilahendused, abiteenused ja kvaliteeditugi ning vastutus, mis tulenevad kõik avaliku huvi teenimise eesmärgist.

SAQ on aidanud teha meil märkimisväärsed edusamme. EY liikmesettevõtetes teostatud siseste ja väliste kontrollide käigus leitud kitsaskohad näitavad, et olukord on paranenud ning auditeerimise kvaliteet ühtlustunud. See suundumus peegeldab ka kvaliteedi-juhtide võrgustiku kaasamist ning keskendumist kultuurile ja käitumisele.

Auditite kvaliteedi ja väärtuse tõstmiseks on EY võtnud kasutusele juhtivad tehnoloogilised lahendused, nagu veebipõhine auditiplatvorm EY Canvas, andmeanalüüsi tööriist EY Helix ning andmekogu EY Atlas.

EY Canvas võimaldab kasutada projektijuhtimis-funktsiooni Milestones, mis aitab auditimeeskondadel plaanist kinni pidada ning kaasata protsessi vajadusel operatiivselt ka vastutava partneri. EY Canvase kliendiportaali suurendab platvormi tähtsust veelgi, tagades turvalise ja kasutajasõbraliku keskkonna, kus töövõtumeeskonnad ja auditeeritavad ettevõtted saavad omavahel infot vahetada, jälgides samal ajal tõhusalt auditi kulgu. Need tööriistad aitavad EY-l ka möödunud aasta keerulistes oludes edukalt orienteeruda: õigete tehnoloogiate ja tööriistade olemasolu selleks, et EY auditimeeskonnad saaksid ka kaugtöö vormis tõhusalt koostööd teha, on jätkuvalt peamine edutegur ja konkurentsieelis.

Lisaks on EY Helix ja meie andmeanalüüsiks mõeldud tarkvaralahenduste kogum peamised viisid auditi käigus pettuseriskiga tegelemiseks. Kõnealuste tööriistade kasutamise nõudmine aitab paremini adresseerida auditiga seotud riske, mis on iseloomulikud majanduslikes raskustes ettevõtetele, eriti praeguse pandeemia kontekstis. Nende andmeanalüüsivahendite laialdasem kasutuselevõtt toimub juba sel aastal.

EY Atlas on pilveplatvorm, mis võimaldab ligipääsu ajakohasele arvestus- ja auditeerimisinfole, sh välistele standarditele, EY tõlgendustele ja arvamusi liidrite seisukohtadele.

Praegused SAQ algatused keskenduvad EY meeskondade toetamisele auditeeritavate ettevõtete äritegevuse mõistmisel. Andmete ja tehnoloogia maksimaalne ärakasutamine ning töövõttudega kaasnevate riskide täpsem hindamine võimaldab EY-l jätkata oma klientidele kvaliteetsete auditite pakkumist. Lisaks toetab töövõtumeeskondi ka aktiivne juhendajate võrgustik, mis aitab neil oma auditite ajakavast kinni pidada, kaasates protsessi vajadusel operatiivselt ka vastutava partneri ning suunates ja aidates, kus vaja.

Auditi kvaliteet on midagi, mille sisu ja rakendamise olulisust kohalikul tasandil peab mõistma iga meeskonnaliige. SAQ on meie eesmärkide ja ambitsioonide saavutamiseks hädavajalik ning selles on oma osa mängida kõigil regioonide ja piirkondade juhtidel.

See süsteem näitab, et just auditite kvaliteet mängib kõige olulisemat rolli meie otsustusprotsessis ning sellest sõltub suuresti ka meie erialane reputatsioon.

Tippjuhtide hoiakud

EY Eesti juhtkond peab võtma õige hoiaku ning nende käitumine ja tegevus peab näitama EY pühendumist

paremini toimiva maailma loomisele. Kuigi tippjuhtide hoiakud on olulised, teavad kõik EY töötajad ka seda, et kvaliteet ja kutsealane vastutus saab alguse neist endist, ning oma meeskondades ja ühiskonnas täidavad ka nemad vahel juhirolli. EY ühised väärtused, mis inspireerivad EY töötajaid ja suunavad neid õigesti käituma, ning EY pühendumine kvaliteedile on osa sellest, kes me oleme ja mida me teeme.

EY suhtumist ärieetikasse ja aususesse on kirjeldatud EY globaalses eetikakoodeksis ja teistes eeskirjades ning see peegeldub EY konsulteerimiskultuuris, koolitusprogrammides ja sisemises teabevahetuses. Tippjuhtkond rõhutab regulaarselt kvaliteetse töö tegemise, kutsestandardite järgimise, EY põhimõtetest kinnipidamise ja teistele eeskujuks olemise tähtsust. EY liikmesettevõtted kasutavad oma töötajate hindamisel ja tasustamisel ühe peamise mõõdikuna nende poolt osutatud kutsealaste teenuste kvaliteeti.

EY kultuur toetab tugevalt koostööd ning rõhutab eriti konsulteerimise osatähtsust keerukate või subjektiivsete raamatupidamist, auditeerimist, aruandlust, järelevalvet ja sõltumatust puudutavate küsimustega tegelemisel. Me usume, et on oluline jälgida, et töövõtumeeskonnad ja kliendid konsultatsioonides jagatud nõuandeid korrektselt rakendaks, ning vajadusel juhime me sellele ka eraldi tähelepanu.

EY Eesti seisukoht on alati olnud, et ükski klient ei ole tähtsam kui erialane reputatsioon – EY Eesti ja iga meie spetsialisti maine.

Globaalne eetikakoodeks

Me propageerime ausust kõikide meie spetsialistide seas. EY globaalne eetikakoodeks sisaldab konkreetseid käitumispõhimõtteid, mis on aluseks meie tegevustele ja ärieetikale ning mille järgimist kõigilt EY töötajatelt oodatakse. EY globaalne eetikakoodeks on jagatud viide kategooriasse:

- Üksteisega töötamine
- Klientide ja teiste isikutega töötamine
- Professionaalselt aus tegevus
- Objektiivsuse ja sõltumatuse säilitamine
- Andmete ja intellektuaalse kapitali kaitsmine

Oma protseduuride kaudu, mis on loodud selleks, et jälgida vastavust globaalsele eetikakoodeksile, ja sagedaste teavituste abil püüdlime me sellise keskkonna loomise poole, mis julgustaks kõiki vastutustundlikult tegutsema, sh teatama üleastumistest sanktsioone kartmata.

Rikkumistest teatamine

EY eetika vihjeliin annab meie töötajatele, klientidele ja teistele organisatsioonivälistele isikutele võimaluse teatada konfidentsiaalselt tegevusest, mis võib kätkeada endas ebaeetilist või ebaõiget käitumist ning olla vastuolus meie kutsestandardite, väärtus-hinnangute või globaalse eetikakoodeksiga. Vihjeliini operaatoriks on väline organisatsioon, mis osutab konfidentsiaalset ja soovi korral ka anonüümset raporteerimisteenust.

Kui telefoni teel või interneti vahendusel jõuab EY eetika vihjeliinile teade, hakatakse sellega viivitamatult tegelema. Vastavalt vihje iseloomule kaasatakse selle menetlemisse asjakohased spetsialistid riskijuhtimise, personali, õiguslaste või muude küsimustega tegelevatest osakondadest. Samu protseduuri eegleid järgitakse ka nende vihjete puhul, mis on saadud muul viisil kui EY eetika vihjeliini vahendusel.

Mitmekesisus ja kaasamine

EY on pööranud mitmekesisusele ja kaasamisele tähelepanu juba pikalt. Pühendumine tulemuslike, mitmekesiste ja kaasavate meeskondade loomisele on eriti oluline just auditis, kus erinevad perspektiivid soodustavad kutsealast skeptitsismi ning kriitilist mõtlemist. Suurem mitmekesisus ja kaasav keskkond aitavad teha paremaid otsuseid, stimuleerivad innovatsiooni ning suurendavad organisatsioonilist paindlikkust.

EY on tegelenud mitmekesisuse ja kaasamise väärtustamisega juba aastakümneid ning kuigi selles vallas on tehtud märkimisväärsed edusamme, oleme pühendunud oma uue globaalse strateegia ja eesmärgi NextWave raames veelgi tõsisemalt selle valdkonna arendamisele kogu organisatsioonis. Kõik globaalse juhatuse liikmed on andnud oma allkirjad globaalse juhatuse mitmekesisuse ja kaasamise avaldusele, näidates sellega nii EY töötajatele kui ka turule oma pühendumist mitmekesisuse ja kaasamise kiirendamisele EY-s. See ei ole pelgalt kinnitus selle kohta, et mitmekesisus ja kaasamine on EY äritegevuse suunamisel määrava tähtsusega, vaid tagab ka selle, et kõik EY liikmesettevõtted võtavad endale vastutuse ses vallas tehtavate edusammude eest, peegeldades tippjuhtide hoiakuid.

Viimastel aastatel on pööratud erilist tähelepanu soolise mitmekesisuse edendamisele. 2021. aastal oli 36,8% kõikidest uutest auditipartneritest naised. Peale on tulemas üha uued võimekate naisjuhtide generatsioonid: 2020. aastal oli 52,4% kõigist auditiosakondadesse palgatud töötajatest naised.

Kaasavad organisatsioonid maksimeerivad erinevuses peituvat jõudu. Töötajad peavad tundma, et nad töötavad organisatsioonis, mis mitte ainult ei väärtusta neid üksikisikuna, vaid näeb erinevusi

tugevusena ning mõistab nende väärtust. Selle kuuluvustunde tekitamine on oluline, et aidata EY-l leida oma töötajaskonda andekaid inimesi ning hoida oma spetsialistide motivatsiooni ja kaasatust.

2020. aasta novembris EY töötajate seas korraldatud küsitlusele vastates ütles 82% audiitoritest, et EY valmistab neid ette tõhusaks koostööks klientide ja kolleegidega erinevatest riikidest ja kultuuridest, ning 86% nõustus, et töökaaslased panevad neid tundma, et nad on oluline osa meeskonnast.

EY juhid seavad mitmekesisuse ja kaasamise tähtsale kohale ning need on olulised mõõdikud kõigis EY personalijuhtimisprogrammides. Vastutuse paremaks tunnetamiseks aitab Global D&I Tracker mitmekesisuse ja kaasatuse vallas toimuvatel arengutel erinevate mõõdikute kaudu silma peal hoida ning globaalselt aru anda. EY on moodustanud ka globaalse sotsiaalse võrdsuse rakkerühma (Global Social Equity Task Force ehk GSET), et töötada välja ühtsed tegevuskavad ebavõrdsuse ja diskrimineerimisega, sealhulgas rassismiga, tegelemiseks. Rakkerühma kuuluvad väga erineva tausta ja seisukohtadega EY juhid erinevatest geograafilistest piirkondades, osakondadest ja funktsioonidest.

Meie väärtused: kes me oleme

1 Inimesed, kes näitavad üles ausust, austust, kaasamise ja meeskonnatöö oskust	2 Inimesed, kellel on energiat, entusiasmi ja julgust juhtida	3 Inimesed, kes loovad suhteid, tehes seda, mis on õige

Sisemine kvaliteedikontrollisüsteem

Ülesehitus

EY Eesti maine kvaliteetsete professionaalsete audititeenuste pakkumisel sõltumatul, objektiivsel ja eetilisel viisil on meile kui sõltumatutele audiitoritele edu saavutamiseks oluline. Me toetame jätkuvalt algatusi, mis edendavad objektiivsust, sõltumatust ja kutsealast skeptitsismi. Need on kvaliteetse auditi aluseks.

EY Eesti roll audiitoritena on kinnitada auditeeritavate ettevõtete finantsaruannete õigsust. Me moodustame audititeenuste osutamiseks kvalifitseeritud meeskondi, kasutades ära oma laialdasi kogemusi erinevates tööstusharudes ja valdkondades. Me püüdleme pidevalt oma kvaliteedi- ja riskijuhtimise protsesside parendamise poole, et meie teenuste kvaliteet oleks alati kõrgeimal tasemel.

Praeguses keskkonnas, mida iseloomustab jätkuv globaliseerumine, kapitali kiire liikumine ning pidevad tehnoloogilised uuendused, on meie audititeenuste

kvaliteet olulisem kui kunagi varem. NextWave'i raames jätkatakse ka edaspidi aktiivset investeerimist EY auditi metodoloogia, töövahendite ning teiste vajalike ressursside arendamisesse ja haldamisse, mida on vaja kvaliteetsete auditite pakkumiseks.

Samal ajal kui turg ja huvirühmad nõuavad jätkuvalt kvaliteetseid auditeid, eeldavad nad ka järjest tõhusamate ja efektiivsemate audititeenuste osutamist. Lisaks juba mainitud investeeringutele otsib EY ka pidevalt võimalusi oma auditi metodoloogia täiustamiseks ning protsesside tõhususe ja efektiivsuse tõstmiseks, parandades samal ajal ka auditeerimise kvaliteeti.

EY püüab teha kindlaks valdkonnad, kus liikmesettevõtete auditi kvaliteet ei pruugi olla sellisel tasemel, mis vastaks nende ning meie erinevate huvirühmade, sealhulgas sõltumatute järelevalveorganite ootustele. See tähendab välistest ja sisemistest kontrollitegevustest õppimist ning kvaliteediprobleemide algpõhjuste tuvastamist eesmärgiga parandada pidevalt oma auditi kvaliteeti.

Kvaliteedikontrollisüsteemi tõhusus

EY on töötanud välja ja rakendanud tervikliku globaalse auditi kvaliteedikontrolli põhimõtete ja tegevuste süsteemi. Need põhimõtted ja tegevused vastavad rahvusvahelise auditeerimise ja kindlustandvate töövõtude standardite nõukogu (IAASB) välja antud rahvusvahelistes kvaliteedikontrolli standardites toodud nõuetele. EY Eesti on need globaalsed põhimõtted ja protseduurid kasutusele võtnud ning vajadusel täiendanud, et need vastaksid kohalikele seadustele ja kutsealastele nõudmistele ning rahuldaksid konkreetseid ärialaseid vajadusi.

Samuti viime me ellu EY auditi kvaliteedikontrolli (AQR) programmi, et hinnata, kas meie auditeerimise kvaliteedikontrolli süsteem on toiminud tõhusalt, andmaks põhjendatud kindlust, et EY Eesti ja kõik meie töötajad järgivad kehtivaid kutsestandardeid, sise-eeskirju ning regulatiivseid nõudeid.

AQR-programmi ja välise kontrolli tulemusi hinnatakse ning need edastatakse EY Eestile, et anda alus auditi kvaliteedi jätkuvaks parandamiseks vastavalt kutseala kõrgeimatele normidele.

Kvaliteediarendusprogrammide rakendamise koordineerimise eest vastutab globaalne juhatus, kes vaatab üle nii AQR-programmi ja väliste kontrollide tulemused kui ka kõik võtmetegevused, mis on suuantud arenguruumi omavate valdkondade täiustamisele.

Hiljutise monitooringu tulemused koos sõltumatutelt järelevalveorganitelt saadud tagasisidega annavad EY Eestile aluse järeldada, et meie sisekontrolli-süsteemid on töötanud välja asjakohaselt ning toimivad tõhusalt.

Auditi kvaliteedinäitajad

Auditi kvaliteeti ei ole kutsestandardites määratletud ning huvirühmadel võivad olla erinevad seisukohad selle kohta, kuidas seda tuleks mõõta. Kuigi ükski mõõdik ega mõõdikute kogum ei ole võimeline auditi kvaliteeti adekvaatselt peegeldama, võib teatud mõõdikuid kasutades auditi kvaliteedist siiski piisava ülevaate saada.

Auditijuhtkond jälgib EY strateegia ja visiooni elluviimist erinevates geograafilistes piirkondades, kasutades selleks kombinatsiooni erinevatest mõõdikutest või auditi kvaliteedinäitajatest. Nende hulka kuuluvad näiteks väliste ja siseste kontrollide tulemused, Milestonesi andmed, inimeste küsitlemine ning püsiklientide määr.

Auditi kvaliteedinäitajad aitavad juhtkonnal hinnata, kas konkreetne meede omab soovitud mõju, anda sekkumise vajadusest varakult teada ning toetada kogu EY kvaliteedi juhtimise süsteemi tõhusust.

Kvaliteedikontrolli raamistiku ajakohastamine – ISQM 1

2020. aasta septembris kiitis IAASB heaks kvaliteedi juhtimise standardi, mis muudab oluliselt seda, kuidas audiitorühingud kvaliteeti juhivad. Rahvusvaheline kvaliteedijuhtimisstandard International Standard on Quality Management 1 (ISQM 1) asendab praeguse rahvusvahelise kvaliteedikontrolli standardi (ISQC 1) ning nõuab ettevõtelt kvaliteedi juhtimisel rohkem ennetavatele meetmetele keskenduvat riskipõhist lähenemist.

Standardiga ISQM 1 pannakse ettevõtetele kohustus töötada välja üldine kvaliteedi juhtimise süsteem, mis annaks põhjendatud kindluse, et ettevõtte on võimeline ettenähtud kvaliteedieesmäärke täitma, ning seda siis järjepidevalt rakendada, jälgida ja hinnata.

Standardiga kehtestatakse audiitorühingute juhtimisele, juhtkonnale ja kultuurile senisest rangemad nõuded ning pannakse paika riskide hindamise protsess, mis aitab analüüsida kvaliteedieesmärkide saavutamist mõjutada võivaid riske ja leida nende maandamiseks sobivad meetmed. Samuti hakatakse nõudma kvaliteedi juhtimise süsteemi senisest oluliselt rangemat jälgimist eesmärgiga tuvastada parandamist vajavad kitsaskohad ning luua raamistik süsteemi efektiivsuse hindamiseks.

EY kasutab lähenemist, mille kohaselt rakendatakse kogu liikmesettevõtete võrgustikus sama kvaliteedijuhtimissüsteemi, et tagada töövõtude ühtlane kvaliteet ja efektiivsus. Eriti oluline on see seetõttu, et majandus on muutumas sedavõrd globaalseks, et paljud auditid on rahvusvahelised ning neisse kaasatakse ka teisi EY liikmesettevõtteid.

Standardiga pannakse ettevõtetele kohustus töötada välja ja rakendada kvaliteedi juhtimise süsteem hiljemalt 2022. aasta detsembriks. EY Eesti on

alustanud ettevalmistusi uue standardi rakendamiseks paralleelselt EY globaalse kvaliteedi juhtimise süsteemi muutmise tegevustega. Seni oleme teinud järgmist:

- ▶ Tegime kindlaks funktsioonid ja tegevusvaldkonnad, kus ISQM 1 rakendusallas kuuluvaid töövõtte tehakse või sellistele töövõttudele tugiteenuseid osutatakse.
- ▶ Panime paika erinevate funktsioonide ja tegevusvaldkondade esindajaid koondava juhtimisstruktuuri, et hallata paremini standardile ISQM 1 vastava kvaliteedijuhtimis-süsteemi väljatöötamist ja rakendamist.
- ▶ Tuvastasime ja hindasime kvaliteediriskid ning dokumenteerisime nende maandamiseks võetavad meetmed vastavalt EY globaalsetele suunistele.
- ▶ Tegime kindlaks, millised on EY võrgustikus pakutavad kvaliteedi juhtimise võimalused ning kuidas meie ettevõtte neid oma kvaliteedijuhtimis-süsteemis kasutab.
- ▶ Tuvastasime täiustamist vajavad kohad kvaliteedikontrollisüsteemis ning juhtisime neile tähelepanu, et saavutada vastavus uuele standardile.

Oleme veendunud, et ISQM 1 nõuete rakendamine aitab parandada nii üksikute töövõttude kui ka kogu ettevõtte töö kvaliteeti, kuna efektiivne kvaliteedijuhtimissüsteem on töövõttude ühtlase kvaliteedi tagamise aluseks.

Klientide aktsepteerimine ja kliendisuhete jätkamine

Globaalsed klientide ja töövõttude aktsepteerimise põhimõtted

EY klientide ja töövõttude aktsepteerimise globaalsed põhimõtted kehtestavad nõuded, millega määratakse, kas uut klienti või töövõttu aktsepteerida või kas koostööd olemasoleva kliendiga jätkata. Need nõuded on olulised kvaliteedi säilitamiseks, riskijuhtimiseks, EY töötajate kaitsmiseks ja regulatiivsete nõuete täitmiseks. Põhimõtete eesmärk on:

- ▶ Kehtestada kindel protsess riskide hindamiseks ning kliendi või töövõtu aktsepteerimise või nendega jätkamise otsuste tegemiseks
- ▶ Järgida kehtivaid sõltumatuse nõudeid
- ▶ Tuvastada kõik võimalikud huvide konfliktid ning tegeleda nendega nõuetekohaselt
- ▶ Teha kindlaks, millised kliendid ja töövõttud võiksid kujutada endast ülemäärast riski, ning neist keelduda
- ▶ Konsulteerida vastavate spetsialistidega, et määratleda täiendavad riskijuhtimise protseduurid konkreetsete kõrge riskiga tegurite suhtes
- ▶ Pidada kinni õiguslikest, regulatiivsetest ja kutsealastest nõuetest

EY globaalsed huvide konfliktide põhimõtted kehtestavad protseduuri erinevate potentsiaalsete huvide konfliktide kategooriate puhul käitumiseks ning nende tuvastamiseks. Lisaks sisaldavad need ka sätteid potentsiaalsete huvide konfliktide võimalikult kiireks ja tõhusaks lahendamiseks vastavate ettevaatusabinõude rakendamisega. Sellisteks ettevaatusabinõudeks võib olla näiteks kliendilt võimaliku huvide konflikti kahtluse korral nõusoleku saamine teisele osapoolle teenuste osutamiseks, eraldi töövõtumeeskondade loomine kahele või enamale osapoolle teenuste osutamiseks, töövõtumeeskondade tegevuse lahus hoidmine või projektist keeldumine tuvastatud konflikti vältimiseks.

EY globaalsetes huvide konfliktide põhimõtetes ja asjakohastes juhistes on võetud arvesse töövõttude ja kliendisuhete üha kasvavat keerukust ning vajadust klientide päringutele kiirelt ja efektiivselt reageerida. Samuti on kõik põhimõtted ja juhised vastavuses ka viimaste rahvusvahelise arvestusekspertide eetika-standardite komitee (IESBA) standarditega.

Põhimõtete rakendamine

EY Process for Acceptance of Clients and Engagements (PACE) on veebipõhine süsteem EY sisevõrgus, mida me kasutame klientide ning töövõttude aktsepteerimise ja jätkamise tegevuste efektiivseks koordineerimiseks kooskõlas globaalsete, tegevusvaldkondade ja liikmesettevõtete põhimõtetega.

PACE juhib kasutajad läbi aktsepteerimise ja jätkamise nõuete ning leiab üles põhimõtted ja viited kutsestandarditele, mida on vaja äri võimaluste ning nendega kaasnevate riskide hindamiseks.

Protsess hõlmab potentsiaalse kliendi või töövõtu kaasnevate riskide hoolikat kaalumist ja vastavuse kontrolli protseduure. Enne uue töövõtu või kliendi aktsepteerimist teeme me kindlaks, kas suudame eraldada piisavaid ressursse kvaliteetse teenuse osutamiseks, seda eriti ülimalt tehnilistes valdkondades, ning kas kliendi poolt soovitud teenused on kooskõlas meie nõuetega. Aktsepteerimisprotsess on range ja ühtegi uut auditi töövõttu ei tohi aktsepteerida ilma regiooni või kohaliku PPD heakskiiduta.

Oma iga-aastase kliendisuhete ja töövõtu jätkamise protsessi käigus vaatame me üle osutatud teenused ja suutlikkuse jätkata kvaliteetsete teenuste osutamist ning teeme kindlaks, kas klientide suhtumine finantsaruandluse kvaliteeti ja läbi-paistvusesse on sama kui EY Eestil. Iga auditi eest vastutav partner vaatab koos meie auditijuhtkonnaga kord aastas üle suhted auditiklientidega, et teha kindlaks, kas jätkamine on asjakohane.

Selle ülevaatus tulemusena tehakse kindlaks audititöövõttud, mille protseduurid vajavad auditi

käigus täiendavat ülevaatamist (tähelepanelikku jälgimist), ning lõpetatakse suhted mõnede auditiklientidega. Nii nagu kliendi aktsepteerimise protsessi puhul, osaleb meie regiooni PPD ka kliendisuhte jätkamise protsessis ning peab andma jätkamiseks oma nõusoleku.

Nii kliendi ja töövõtu aktsepteerimise kui ka kliendisuhte ja töövõtu jätkamise otsuse tegemisel arvestatakse ka töövõtumeeskonna hinnangut mitmetele riskiteguritele erinevates valdkondades, nagu juhtkonna suhtumine, sisekontroll ja seotud osapooled.

Auditite läbiviimine

EY investeerib pidevalt auditi metodoloogiate ja töövahendite täiustamisesse, et meie auditite kvaliteet oleks oma ala parim. See näitab, kuivõrd pühendunud on EY kindlustunde ja usaldusväärsuse suurendamisele maailma kapitaliturgudel.

Töötamine virtuaalses maailmas

Kvaliteetse auditi pakkumisel järjest virtuaalsemas ärikeskkonnas tuleb läheneda asjale kahest eri küljest. Esiteks peab arvestama sellega, kuidas EY liikmesettevõtted töötavad, kuidas nende töötajad saavad tõhusalt kaugtööd teha ning kuidas võib see nende riske mõjutada. Teiseks peab silmas pidama aga ka seda, kuidas ettevõtted on suutnud koheneda ja areneda töötamiseks virtuaalses maailmas, kus tehinguid toimuvad internetis piiriüleselt, ilma mingi füüsilise kontaktita.

EY Eesti mõistab riske, mis virtuaalses maailmas töötamisega kaasneda võivad; see hõlmab ka muret vaimse tervise ja heaolu pärast ning vajadust saavutada õige töö- ja eraelu tasakaal. Samas mõistetakse ka seda, et ettevõtted, kellega EY Eesti töötab, seisavad silmitsi sarnaste probleemidega. Tööjõu suur voolavus ja muutuvad äritavad võivad tekitada riske, mis tähendab, et arenema peavad ka auditi planeerimine ja tavad.

Auditi metodoloogia

EY GAM loob globaalse raamistiku kvaliteetsete audititeenuste osutamiseks läbimõeldud protsesside, hinnangute ja auditiprotseduuride järjepideva rakendamise teel kõikides meie audititöövõttudes, olenemata nende suuruselt. Samuti nõuab EY GAM vastavust asjakohastele eetikanoüetele, sealhulgas sõltumatust auditeeritavast ettevõtetest. EY GAM-i lahutamatuks osadeks on riskihinnangute andmine, vajadusel nende ümberhindamine ja muutmine ning nende hinnangute kasutamine auditiprotseduuride iseloomu, ajastuse ja ulatuse kindlaks määramiseks. Samuti rõhutab metodoloogia auditiprotseduurides asjakohase kutsealase skeptitsismi rakendamist. EY GAM tugineb rahvusvahelistele auditeerimise

standarditele (ISA) ja seda on täiendatud EY Eestis nii, et see vastaks Eesti kohalikele auditistandarditele ning seaduste ja finantsregulatsiooni normidele.

Veebitööriistas EY Atlas on EY GAM jaotatud teemadeks ning selle eesmärgiks on keskenduda finantsaruannetega seotud riskidega sobiva auditistrateegia leidmisele ning sellele, kuidas need riskid kõnealuste finantsaruannete auditeerimise planeerimist ja protsessi mõjutavad. EY GAM koosneb kahest põhilisest komponendist: nõuetest ja juhistest ning toetavatest vormidest ja näidistest. Nõuete ja juhiste koostamisel on võetud arvesse nii auditi-standardeid kui ka EY enda põhimõtteid. Toetavad vormid ja näidised sisaldavad parima tava näiteid ning on abiks auditiprotseduuride teostamisel ja dokumenteerimisel.

EY GAM-i on võimalik seadistada nii, et see kuvaks vaid auditeeritava majandusüksuse puhul olulisi nõudeid ja juhiseid: näiteks on loodud erinevad profiilid nii börsiettevõtete, avaliku huvi üksuste kui ka lihtsamate majandusüksuste auditeerimiseks.

EY GAM on läbinud põhjaliku uuenduskuuri ning uus lähenemine asetab andmed auditi keskmesse. See metodoloogia, mida tuntakse nime all Digital GAM, võimaldab analüüsida äritegevusest täpsema ülevaate saamiseks organisatsiooni kõiki andmeid, tõstes oma andmekeskse lähenemisega auditi kvaliteeti.

Digital GAM täiustab traditsioonilisi auditi käigus tehtavaid kontrole ning asendab need sageli uute riskipõhiste tehnoloogial põhinevate tehnikatega, mis lihtsustavad EY audiitorite tööd ning suunavad nende tähelepanu olulisematele riskidele. EY audiitoritel on võimalik analüüsida senisest suuremaid andmehulki ning seda korraga mitmest erinevast vaatenurgast, kogudes tõestusmaterjali ja luues üksikasjalikuma pildi keskkonnast, kus ettevõtte tegutseb.

Auditi metodoloogiasse on tehtud täiendusi ka vastavalt esilekerkivatele auditeerimisküsimustele, kogemusele ning väliste ja siseste kontrollide tulemustele. Viimased täiendused EY GAM-i said tehtud selleks, et rõhutada tervikliku lähenemise olulisust pettuseriskide tuvastamisel, hindamisel ja neile reageerimisel. Selle lähenemise puhul kasutatakse pettuse kolmnurka luubina, läbi mille meie riskihindamisprotseduuride tulemusi vaadelda. Lähenemisviis rõhutab ka meie auditiprotseduuride tulemuste hindamist seoses reageerimisega riskile, et finantsaruanded võivad sisaldada pettustest tulenevaid olulisi väärkajastamisi.

Lisaks jälgitakse praeguseid ja uusi arenguid ning väljastatakse aegsasti teavitusi auditi planeerimise ja läbiviimise kohta, mis suunavad tähelepanu nii valdkondadele, millele on kontrollide käigus tähelepanu juhitud, kui ka kohalike järelevalveorganite ja auditivaldkonda reguleerivate sõltumatute asutuste

rahvusvahelise foorumi (IFIAR) peamistele huvi-punktidele. Näiteks COVID-19 laastava mõju tõttu maailmamajandusele täiendatakse jätkuvalt pidevalt juhendmaterjali auditeeritavate klientide arvestus- ja finantsaruandlusküsimustega tegelemiseks ning ülevaadet asjaoludest, millele praeguses keskkonnas auditeid läbi viies tasuks tähelepanu pöörata.

Tehnoloogia

EY auditi töövõtumeeskonnad kasutavad tehnoloogilisi abivahendeid, mis aitavad teostada ja dokumenteerida töid vastavalt EY GAM-ile.

Meie globaalne auditiplatvorm EY Canvas on kõigi meie auditite nurgakiviks, võimaldades meil pakkuda oma klientidele alati kvaliteetseid audititeenuseid. EY Canvase loomisel on kasutatud tipptasemel tehnoloogiat, et tõsta andmete turvalisust ning võimaldada meil oma tarkvara vähese vaevaga pidevalt arendada, et pidada sammu raamatu-pidamise vallas ja regulatiivkeskkonnas toimuvate muudatustega.

Profileerimisküsimuste abil suudab EY Canvas konfigurida audititöövõtte automaatselt, lisades neile ettevõtte tegevusvaldkonna ja börsil oleku staatuse seisukohalt olulist informatsiooni, aidates hoida meil auditiplaanid asja- ja ajakohased ning luues otselõngid vajalikele auditijuhenditele, kutsestandarditele ja dokumendipõhjadele. Platvormil on kasutajaliides, mis võimaldab meeskonnal visualiseerida riske ning nende seoseid meie kavandatavate meetmete ja tehtud tööga. Samuti pakub see kontserne auditeerivatele meeskondadele võimalust kontoritevaheliseks suhtluseks, et jagada üksteisega riske ja instruksioone, nii et põhimeeskond saaks hoida kontserni auditi edenemisel pidevalt silma peal.

EY Canvasel on olemas ka kliendiportaal, mis aitab meeskondadel oma klientidega efektiivsemalt suhelda ning nende soovide ja vajadustega paremini arvestada. Samuti on EY Canvasega integreeritud mobiilirakendused, mis muudavad meie audiitorite igapäevase töö lihtsamaks, võimaldades jälgida nt auditi kulgu, talletada turvaliselt auditi tõendusmaterjali ning jälgida varude inventuure.

EY Atlas on EY globaalne tehnoloogiaplatform, mis võimaldab meie audiitoritele ligipääsu ajakohasele arvestus- ja auditeerimisinfole, sh välistele standarditele, EY tõlgendustele ja arvamusi liidrite seisukohtadele.

Auditi töövõtumeeskonnad kasutavad auditi erinevates etappides ka teisi rakendusi, andmeanalüüsitööriistu ja dokumendivorme, mis on abiks auditiprotseduuride teostamisel, järelduste tegemisel ja dokumenteerimisel ning analüüsil. Üheks selliseks abivahendiks on näiteks EY Smart Automation, mis koondab kokku kõik EY Canvase

kaudu kasutatavad rakendused, mis hõlbustavad EY auditimeeskondade tööd erinevate auditeerimisprotsesside ja -protseduuride läbiviimisel. Smart Automationi rakenduste pidev arendamine ja uute rakenduste väljatöötamine toimub globaalsel tasandil.

Andmeanalüüs ja digiaudit

EY auditites pannakse erilist rõhku andmeanalüüsile. Andmeanalüüs ei tähenda EY auditimeeskondade puhul aga lisaprotseduure ega andmete visualiseerimist, vaid globaalsete tehnoloogiliste lahenduste (EY Helix) ja metodoloogia (EY GAM) rakendamist suurte andmehulkade auditeerimiseks.

EY Helix on andmete analüüsiks mõeldud tarkvara-lahenduste kogum. Analüüsimeetodite areng avaldab mõju auditeerimisele kui sellisele, võimaldades analüüsida korraka suuremaid auditi seisukohalt olulisi andmehulki, leides andmetes esilekerkivaid tendentse ja ebakorrapärasusi ning aidates keskenduda auditeerimisel olulisele. Andmeanalüüsi meetodite kasutamine võimaldab saada EY meeskondadel tehingutest ja riskikohtadest parema ülevaate, detailsema mõistmise ning täpsema arusaama.

EY liikmesettevõtted kasutavad analüüsimeetodeid, mis suudavad katta kogu auditeeritava ettevõtte äriotsust, abiks andmeanalüüsi hõlbustavad auditi-programmid, mis meetodi rakendamist veelgi lihtsustavad.

EY Helix võimaldab meie töövõtumeeskondadel audititega seotud riske paremini hinnata ning seeläbi auditeerida ka kõrgema riskitasemega tehinguid, aidates esitada auditi käigus tehtud tähelepanekute kohta asjakohaseid küsimusi ning hinnata auditi tulemusi.

Auditi töövõtumeeskondade moodustamine

Töötajate määramine auditi töövõtumeeskondadesse toimub meie auditivaldkonna juhtkonna korralduste alusel. Auditi töövõtumeeskondade komplekteerimisel arvestatavad tegurid on järgmised: töövõtu ulatus ja keerukus, teadmised ja kogemused konkreetsetes majandusharus, töö ajastus, järjepidevus ning võimalused enda arendamiseks. Keerukamate tööülesannete puhul kaalutakse ka seda, kas auditi töövõtumeeskonna täiendamiseks või suurendamiseks oleks vaja kaasata veel kedagi, kes omaks spetsiifilisi või täiendavaid teadmisi.

Mõnikord kaasatakse auditi töövõtumeeskonda ettevõttesisesid spetsialiste, et nad abistaksid auditi-protseduuride läbiviimisel ja asjakohase tõendusmaterjali saamisel. Neid spetsialiste kasutatakse olukordades, mis nõuavad eriteadmisi või -oskusi, nt seoses maksude, kohtumenetluste, IT-süsteemide, varade hindamise või aktuaarse analüüsi tegemisega.

Teatud olukorras nõuavad EY Eesti põhimõtted, et meie auditijuhtkond ja regiooni PPD auditi töövõtumeeskonna koosseisu kinnitaks. Selle eesmärk on muu hulgas tagada, et börsiettevõtete ja teiste avaliku huvi üksuste auditeid juhtivad spetsialistid omaksid vastavat pädevust (teadmisi, oskusi ja võimeid) oma töökohustuste täitmiseks ning oleksid täidetud kehtivad audiitorite rotatsiooni nõuded.

Pettused

Pidevate arendustegevuste kontekstis on saadud aru ka vajadusest täiustada auditite läbiviimist nii, et see aitaks pettustega paremini tegeleda. Globaalsel tasandil on EY pühendunud audiitorite laiemale nõustamisele, et vastata huvirühmade küsimustele audiitori rolli kohta pettuste avastamisel.

Ettevõtetel on rohkem andmeid kui kunagi varem, mis pakub andmekaeve, analüüsi ja tõlgendamise kaudu uusi võimalusi oluliste pettuste avastamiseks. Audiitorid on selle rolli täitmiseks ideaalses positsioonis ning kasutavad oma töös üha enam andmeanalüüsi, et tuvastada ebatavalisi tehinguid ja tehingutes ilmnevaid mustreid, mis võivad viidata olulisele pettusele.

Tehnoloogia ei ole aga siiski imerohi ning rakendada tuleb ka kutsealast otsustust. Kõik asjaosalised, sealhulgas juhtkond, juhatus ja nõukogu, audiitorid ja järelevalveorganid, peavad keskenduma pettuste avastamise toetamiseks rohkem ettevõtte kultuurile ja käitumisele. EY rakendab selle olulise auditeerimise valdkonnaga tegelemiseks täiendavaid meetmeid, tehes muu hulgas järgmist:

- ▶ Pettuste tuvastamisel andmeanalüüsi meetodite kasutamise kohustuslikuks muutmine kõigi börsiettevõtete puhul
- ▶ Täiendavate sise- ja välisandmete ning informatsiooni kasutamine kiiremaks reageerimiseks väliste riskinäitajatele, nagu lühikeseks müük ja rikkumisest teatamine
- ▶ Auditi tõendusmaterjali puhul elektrooniliste kinnituste eelistamine
- ▶ Pettuseriskide hindamise raamistiku väljatöötamine auditikomiteedele ja neile, kelle ülesandeks on valitsemine
- ▶ Iga-aastaste kohustuslike koolituste korraldamine kõigile auditiosakonna töötajatele, kus jagatakse EY pettuste uurimise spetsialistide kogemusi
- ▶ Pettuste uurimise spetsialisti kaasamise nõudmine kõrgema riskiga auditites

Keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisaruandlus

EY liikmesettevõtted osutavad mitmesuguseid keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisaruandlusega seotud audititeenuseid. EY jätkusuutlikkuse audiitorkontrolli metodoloogia (EY Sustainability Assurance Methodology ehk EY SAM) on globaalne raamistik

ühtse lähenemise tagamiseks kõigi keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisaruandluse ning jätkusuutlikkusega seotud kindlustandvate teenuste osutamisel. EY SAM võimaldab pakkuda kvaliteetseid kindlustandvaid teenuseid protsesside, hinnangute ja protseduuride järjepideva rakendamise teel kõikides kindlustandvates töövõttudes. EY SAM-i on võimalik kohandada nii vastavalt auditeeritava keskkonna-, sotsiaal- või juhtimisaruandluse olemusele kui ka kriteeriumidele, mida klient ise kõnealuse aruande koostamisel kasutab.

Metoodikas rõhutatakse vajadust asjakohase kutsealase skeptitsismi rakendamise järele audiitor-kontrolli tegemisel, kuna keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisaruandluse nõuded ja põhimõtted on pidevas muutumises. EY SAM tugineb rahvusvahelistele kindlustandvate töövõttude standarditele ning seda on täiendatud nii, et see vastaks kohalikele standarditele ning seaduste ja finantsregulatsiooni normidele.

Osana meie kohustusest pakkuda keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisaruandlusega seotud kvaliteetseid kindlustandvaid teenuseid on EY töötanud oma liikmesettevõtete töötajatele välja juhised, koolitus- ja seireprogrammid ning protsessid selliste teenuste homogeenseks ja tõhusaks osutamiseks. Samuti on välja töötatud suunised auditi töövõtumeeskondadele, et hinnata kliimarisiki mõju rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite (IFRS) või muude finantsaruandlusraamistike alusel koostatavatele finantsaruannetele. Globaalsed, piirkondlikud ja regionaalsed PPD-d, EY kvaliteedifunktsioonid ning IFRS-ekspertide töörühmad koostöös teiste samas liikmesettevõttes töötavate spetsialistidega, on kursis EY töötajate, klientide ja protsessidega ning vajadusel alati valmis keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisaruandlusega tegelevate kindlustandvate töövõttude meeskondi nõustama.

EY panustab mitmetesse avaliku ja erasektori algatustesse, et parandada keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisaruandluse, sealhulgas kliimarisikidega seotud aruandluse kvaliteeti, võrreldavust ja järjepidevust. Need tegevused toimuvad nii globaalsel, regionaalsel kui ka riiklikul tasandil. Näitena võib tuua siin näiteks keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisaruandluse mõõdikute ning aruandlusettepanekute koostamist kaasava kapitalismi projektile EPIC ning Maailma Majandusfoorumi rahvusvahelist ärinõukogu WEF-IBC. Samuti teeb EY need ressursid kättesaadavaks ka jätkusuutlikkust puudutava aruandluse valdkonna standardi-kehtestajatele.

Töö ülevaatamine ja konsultatsioonid

Audititöö ülevaatamine

EY põhimõtted kirjeldavad nõudeid vanemekspertide õigeaegseks ja otseseks kaasamiseks ning konkreetse töö ülevaatusel nõutavat täpsust. Järelevalve eest vastutavad liikmed auditi töövõtumeeskondades teevad auditi dokumentide üksikasjaliku ülevaate, et tagada nende tehniline täpsus ja täielikkus. Teise taseme ülevaate viivad läbi auditivaldkonna juhtiv-töötajad ja vastutavad partnerid, kelle ülesandeks on kontrollida, et audit tervikuna ning kogu sellega seotud raamatupidamis- ja finantsaruandlus oleks teostatud korrektselt. Olulisemad makse käsitlevad ja muud asjaomased töödokumendid vaatatakse vajadusel kõrgema riskiga projektide puhul üle ka maksuvaldkonna esindaja. Kõigi avaliku huvi üksuste ja teatud muude ettevõtete puhul vaatatakse töövõtu kvaliteedikontrolli partner (vt allpool) üle nii olulised raamatupidamise, finantsaruandluse ja auditeerimise aspektid kui ka auditeeritava ettevõtte finantsaruanded ning meie auditiaruande.

Audititöö ülevaate iseloom, ajastus ja ulatus sõltub mitmetest teguritest, sh

- Auditi riskidest, olulisusest, subjektiivsusest ja keerukusest
- Auditi dokumentatsiooni koostanud auditi töövõtumeeskonna liikmete võimekusest ja kogemusest
- Ülevaataja otsese osalemise ulatusest auditeerimistöös
- Läbiviidud konsulteerimise ulatusest

EY põhimõtted kirjeldavad ka iga auditi töövõtumeeskonna liikme rolli ja kohustusi auditi korraldamisel, juhtimisel ja juhendamisel ning nõudeid nende töö ja järelduste dokumenteerimiseks.

Nõuded konsulteerimisele

EY konsulteerimispõhimõtted on rajatud koostööd soosivale kultuurile, kus auditispetsialiste julgustatakse jagama oma vaateid keerukates raamatupidamis-, auditeerimis- ja aruandlus-küsimustes. Kuna keskkond, kus EY liikmesettevõtted tegutsevad, on muutunud aastatega üha keerulisemaks ja globaalselt rohkem seotuks, on EY konsulteerimiskultuur olulisem kui kunagi varem, aidates jõuda EY liikmesettevõtete auditeeritavaid ettevõtteid puudutavates küsimustes õigeaegselt õigete järeldusteni. Konsulteerimise nõuded ning sellega seotud põhimõtted ja protseduurid on koostatud eesmärgiga kaasata õigeid ressursse nii, et auditi töövõtumeeskonnad saaksid jõuda õigetele järeldustele.

EY konsulteerimiskultuur võimaldab töövõtumeeskondadel osutada sujuvaid, homogeenseid ja kvaliteetseid teenuseid, mis vastavad auditeeritavate ettevõtete, nende juhtorganite ja kõikide huvirühmade vajadustele

Keerukate ja tundlike küsimustega tegelemiseks on paigas formaalne protsess, mis nõuab auditi töövõtumeeskonnalt konsulteerimist meeskonnaväliste töötajatega, kellel on rohkem kogemusi või eriteadmised, eriti kutsealase tegevuse ja sõltumatuse spetsialistidega. Objektiivsuse ja kutsealase skeptitsismi huvides näevad EY põhimõtted ette, et meie kutsealase tegevuse, sõltumatuse ja teatud teiste tegevusalade töötajad peavad konsulteerimisest loobuma, kui nad tegelevad või on hiljuti tegelenud kliendiga, keda konkreetne konsulteerimine puudutab. Sellisel juhul määratakse nende asemele teised sobivate teadmiste ja oskustega eksperdid.

EY konsulteerimispõhimõtted nõuavad ka konsulteerimise dokumenteerimist, sh nõuet saada konsulteeritud isiku(te)lt kirjalik kinnitus, mis näitaks, et nad mõistavad antud küsimust ja selle kohta tehtud otsust.

Töövõtu kvaliteedikontrollid

EY töövõtu kvaliteedikontrolli põhimõtted puudutavad nii auditi kui kindlustandvaid töövõtte. Töövõtu kvaliteedikontrolli teostajaks on kogenud spetsialistid, kellel on antud valdkonnas märkimisväärsed teadmised. Nad on töövõtumeeskonnast sõltumatud ning annavad objektiivse hinnangu meeskonna olulistele otsustele ja sõltumatus vandeaudiitori aruandes tehtud järeldustele. Töövõtu kvaliteedikontrolli teostamine ei vähenda vastutava partneri vastutust töövõtu ja teostatud tööde eest. Mitte mingil juhul ei tohi töövõtu kvaliteedikontrolli teostaja delegeerida kohustust teisele isikule.

Töövõtu kvaliteedikontroll hõlmab kogu töövõtu-tsükli, kuhu kuuluvad nii auditi planeerimine, riskihinnangu andmine, strateegia kui ka teostus. Töövõtu kvaliteedikontrolli teostamise ja dokumenteerimise põhimõtted ja protseduurid annavad konkreetseid suuniseid läbiviidavate protseduuride iseloomu, ajastuse ja ulatuse ning nende sooritamist tõendava dokumentatsiooni kohta. Töövõtu kvaliteedikontroll tuleb alati teostada enne sõltumatu vandeaudiitori aruande või sõltumatu vandeaudiitori kindlustandva töövõtu aruande kuupäeva.

Auditite puhul viivad töövõtu kvaliteedikontrolli läbi auditipartnerid vastavalt kutsestandarditele, mis kehtivad kõikide börsiettevõtete, avaliku huvi üksuste ning tähelepanelikku jälgimist vajavate ettevõtete auditeerimisel. Kõik vajalikud auditi töövõttude

kvaliteedikontrollid kinnitavad meie regiooni auditi-valdkonna juhtivpartner (AMP) või regiooni auditi-valdkonna juht ning PPD.

Auditi töövõtumeeskonna ametialaste erimeelsuste lahendamine

EY-l on koostööd soosiv kultuur, mis julgustab töötajaid ametialaste erimeelsuste korral karistust kartmata neist rääkima ning võtma sõna ka juhul, kui nad ei ole rahul mistahes muude konkreetse töövõtiga seotud asjaoludega. Põhimõtted ja protseduurid on koostatud selleks, et anda meie auditi töövõtumeeskonna liikmetele võimalus juhtida tähelepanu olulistele raamatupidamist, auditeerimist või aruandlust puudutavatele erimeelsustele.

Nimetatud põhimõtted tehakse inimestele selgeks juba EY-sse tööle asumisel ning me jätkame ka edaspidi sellise töökultuuri propageerimist, mis sisendaks meie töötajatele nii kohustust kui ka õigust nõuda oma seisukohtade ärakuulamist ning küsida teiste arvamust.

Ametialaste arvamuste erinevused, mis auditi ajal esile kerkivad, lahendatakse üldjuhul auditi töövõtumeeskonna siseselt. Kui arutelu osalev isik ei ole tehtud otsusega aga rahul, edastab ta antud küsimuse järgmise tasandi organile ning seda seni, kuni on saavutatud kokkulepe või langetatud lõplik otsus, konsulteerides vajadusel ka kutsealase tegevuse töörühmaga.

Kui töövõtu kvaliteedikontrolli teostaja esitab soovitusi, mida töövõtupartner ei aktsepteeri, või ei lahendata küsimust kvaliteedikontrolli tegija jaoks rahuldavalt, ei anta auditiaruannet välja enne, kui küsimus on lahendatud.

Kutsealase tegevuse spetsialistide kaasabil lahendatud ametialased erimeelsused dokumenteeritakse asjakohaselt.

Rotatsioon ja pikaajaline seotus

EY rakendab audiitori sõltumatuse kindlustamiseks kohustuslikku auditipartnerite rotatsiooni. EY Eesti järgib rahvusvahelise arvestusekspertide eetika-standardite komitee (IESBA) kehtestatud auditipartnerite rotatsiooninõudeid, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 537/2014, 16. aprill 2014, ning Eesti audiitortegevuse seaduse ja USA Väärtpaberi- ja Valuutakomisjoni (SEC) nõudeid vastavalt vajadusele. EY Eesti toetab auditipartnerite rotatsiooni, sest see annab värske perspektiivi ning soodustab sõltumatust ettevõtte juhtkonnast, säilitades samas kompetentsi ja äriteadmisi. Auditipartnerite rotatsioon koos sõltumatuse nõuetega, täiustatud sisemise kvaliteedikontrolli süsteem ning sõltumatu auditikontroll aitavad tugevdada sõltumatust ja objektiivsust ning on olulisteks auditi kvaliteedi tagajateks.

EL-i auditimääruse nr 537/2014 artikli 17 kohaselt peavad avaliku huvi üksused vahetama oma juhtivat töövõtupartnerit ja töövõtu kvaliteedikontrolli teostajat iga 7 aasta tagant. Pärast roteerimist ei tohi juhtiv auditi töövõtupartner ega töövõtu kvaliteedikontrolli teostaja enne 2 aasta möödumist juhtivpartneri või kvaliteedikontrollija rolli naasta.

Avaliku huvi üksuse puhul nõuavad EY globaalsed sõltumatuse põhimõtted, et juhtiv töövõtupartner, töövõtu kvaliteedikontrolli teostaja ja teised auditipartnerid, kes antud auditi jaoks olulistest küsimustes otsuseid langetavad või hinnanguid annavad, (edaspidi koos: võtmetähtsusega auditipartnerid) peavad vahetuma iga 7 aasta tagant. Äsja avaliku huvi üksuseks (k.a börsiettevõtteks) saanud kliendi puhul võivad võtmetähtsusega auditipartnerid jääda meeskonnas oma ametikohale veel 2 aastaks, kui nad on olnud ettevõtte auditimeeskonnas ettevõtte börsile mineku ajaks juba 6 aastat või kauem.

Kui võtmetähtsusega auditipartner on osutanud kliendile teenuseid sedavõrd kaua, et rakendub kohustuslik rotatsioon, tohib ta juhtida või koordineerida konkreetsele kliendile kutsealaste teenuste osutamist alles pärast ettenähtud pikkusega pausi. Pausi pikkuseks on juhtiva auditi töövõtupartneri puhul 5 aasta, töövõtu kvaliteedikontrolli teostaja puhul 3 aastat ning teiste roteeruvate partnerite puhul 2 aastat.

Kui kohalik seadusandlik võim või järelevalveorgan on kehtestanud kõnealuse pausi pikkuseks juhtiva auditi töövõtupartneri puhul vähem kui 5 aastat, võib asendada nõutud 5-aastase pausi kas nende poolt sätestatud või 3 aasta pikkuse pausiga (olenevalt sellest, kumb on pikem). Sellist jurisdiktsioonist tulenevat erandit juhtiva auditi töövõtupartneri puhul võib rakendada aga vaid enne 2023. aasta 15. detsembrist algavatel aruandeperioodidel.

Lisaks avaliku huvi üksuste auditeerimisel kehtivatele auditipartnerite rotatsiooninõuetele on EY loonud ka pikaajalise seotuse turvaraamistiku, mis on kooskõlas nii IESBA koodeksi kui ka EL-i auditimääruse nr 537/2014 artikliga 17 ning kus käsitletakse pikaajalisest seotusest spetsialistide sõltumatusele tulenevaid ohte ning nende leevendamiseks võetavaid kaitsemeetmeid.

EY-s on kasutusel erinevad töövahendid, mis aitavad jälgida efektiivselt vastavust nii organisatsiooni-sisestele rotatsiooninõuetele ning kliendiga pikalt koostööd teinud auditipartneritele ja teistele spetsialistidele esitatavatele nõuetele kui ka järkjärgulise rotatsiooni nõuetele. Samuti on paigas protsess rotatsiooni planeerimiseks ja otsuste langetamiseks, mis hõlmab meie kutsealase tegevuse ja sõltumatuse spetsialistide konsulteerimist ja heakskiitu.

Väline rotatsioon

Avaliku huvi üksuste puhul järgime EL-i auditimääruse nr 537/2014 artikli 17 punktis 1 toodud välise audiitorühingu rotatsiooni põhimõtteid.

Auditi kvaliteedikontrollid

EY globaalne auditi kvaliteedikontrolli (AQR) programm on EY-s auditi kvaliteedi monitoorimise nurgakiviks. EY Eesti rakendab globaalset AQR-programmi, edastab oma tulemused ning töötab nende põhjal välja vastavad tegevuskavad. AQR-programmi esmaseks eesmärgiks on teha kindlaks, kas kvaliteedikontrollisüsteemid – sh EY Eesti omad – on asjakohaselt välja töötatud ning kas neid järgitakse auditi töövõtude teostamisel, et saada põhjendatud kindlus, et need vastavad põhimõtetele ja protseduuridele, kutsestandarditele ning regulatiivsetele nõuetele. Globaalne AQR-programm vastab rahvusvahelises kvaliteedikontrolli standardis (ISQC) nr 1 ning selle muudatustes esitatud nõuetele ja suunistele ning vajadusel täiendatakse seda, et see vastaks ka Eesti kutsestandarditele ja regulatiivsetele nõuetele. AQR-programm aitab kaasa ka EY Eesti jätkuvatele püüdlustele teha kindlaks valdkonnad, kus me saaksime oma tegevust parandada või põhimõtteid ja protseduure täiustada.

Programm on iga-aastane ning seda koordineerivad ja jälgivad PPD globaalse võrgustiku esindajad, keda omakorda kontrollib auditi globaalne juhtkond.

Igal aastal valitakse ülevaatamisele kuuluvad töövõttud riskidel põhineval meetodil, keskendudes suurtele, keerukatele või olulise avaliku huviga seotud töövõttudele, kus võib esineda ettenägematuid asjaolusid. Globaalne AQR-programm hõlmab üksikasjalikku riskile keskenduvat toimikute ülevaatus, kaasates laia valikut börsi- ja börsiväliste ettevõtete, avaliku huvi üksuste ja mitte avaliku huvi üksuste audititöövõtte, mille käigus hinnatakse vastavust sise-eeskirjadele, EY GAM-i nõuetele ning asjakohastele kohalikele kutsestandarditele ja regulatiivsetele nõuetele. Samuti kuuluvad valikusse auditi töövõtumeeskondade poolt osutatavate auditiväliste kindlustandvate teenuste ülevaatused. Neis hinnatakse vastavust asjakohastele kutsestandarditele ja sise-eeskirjadele, mida tuleks auditiväliste kindlustandvate teenuste osutamisel rakendada. Lisaks tehakse tegevuse taseme ülevaatused, et hinnata vastavust kvaliteedikontrolli protseduuridele ja põhimõtetele ISQC-s nr 1 kehtestatud funktsionaalsetes valdkondades.

Globaalne AQR-programm täiendab välist tegevuse seiret ning inspekteerimistegevusi, nagu järelevalve-inspektsiooni kontrollid ja välised vastastikused eksperthinnangud. Samuti annab programm hea

ülevaate meie vastavusest regulatiivsetele nõuetele, kutsestandarditele ja sise-eeskirjadele.

AQR-i ülevaatajad ja meeskonnajuhid valitakse vastavalt nende oskustele ja kutsealasele pädevusele raamatupidamisarvestuse ja auditeerimise valdkonnas ning nende spetsialiseeritusele tööstusharus. Tihti töötavad nad globaalses AQR-programmis mitu aastat ning on programmi rakendamisel tõeliselt kogenud. Kontrollimisel osalevad meeskonnajuhid ja ülevaatajad määratakse tavaliselt väljastpoolt nende peakontorit ning nad on kontrollitavatest töövõttudest ja meeskondadest sõltumatud.

COVID-19 pandeemia tõttu on reisimine ja näost näkku kohtumised jätkuvalt piiratud. EY Canvase ja teiste koostöölahenduste ning 2020. aasta õppetundide toel suudeti AQR-programm Eestis aga siiski edukalt lõpule viia.

AQR-protsessi tulemused võetakse kokku globaalsel tasandil (muu hulgas eraldi ka piirkondade ja regionide kaupa), tuues välja kõik peamised valdkonnad, kus tulemuste kohaselt on veel arenguruumi. Tulemuste kokkuvõtet jagatakse kõigi võrgustiku ettevõtetega. AQR-programmi, järelevalve-inspektsiooni kontrollide ning eksperthinnangute käigus esitatud auditi kvaliteediküsimuste lahendamise meetmed vaatab läbi meie auditi juhtkond ja PPD. Need programmid annavad tegevuste jälgimisest olulist tagasisidet meie pidevate kvaliteedi parandamise püüdluste suunamiseks.

Väline auditi kvaliteedikontroll

EY Eesti audititegevusi kontrollib regulaarselt Audiitorkogu. Oma kontrolli osana hindab Audiitorkogu ettevõtte kvaliteedikontrollisüsteeme ning vaatab üle valitud töövõttud.

Viimase kvaliteedikontrolli teostas Audiitorkogu aastal 2019. Kõnealuse kontrolli lõpparuanne väljastati 28. aprillil 2020. Audiitorkogu järgmine kontrollkäik leiab aset 2022. aasta novembris.

Me respektuime Audiitorkogu poolt teostatavat kvaliteedikontrolli ja mõistame, et selle läbiviimine on meie kasulik. Me analüüsime kontrolli käigus esile kerkinud küsimusi põhjalikult, et selgitada välja, kuidas oleks meil võimalik oma auditite kvaliteeti veelgi parandada. Töövõttud, mille puhul on tuvastatud olulisi puudujääke, peavad läbima algpõhjuste analüüsi (vt järgmine osa). Koos auditi kvaliteedikontrolliga (AQR) aitab väline kontroll saada hea ülevaate meie auditite kvaliteedist. Just nende kontrollide käigus saadud teadmised aitavad meil ka edaspidi kvaliteetseid auditeid pakkuda.

Auditorkogu teatas välise kvaliteedikontrolli lõppedes, et EY Eesti läbis kontrolli edukalt ning meie auditeerimistegevus vastab kõigile asjakohastele nõuetele (roheline). Audiitorkogu auditi kvaliteedi-

kontrolli hindamisskaala järgi on see parim võimalik tulemus.

Audiitorkogu kohta leiab informatsiooni aadressilt www.auditorkogu.ee.

Algpõhjuste analüüs

Algpõhjuste analüüs on EY kvaliteedi parandamise raamistiku keskne osa, mis annab detailse hinnangu audiitorkontrolli tulemuse aluseks olnud algpõhjuste kohta. See võimaldab kindlaks teha peamised auditi kvaliteeti mõjutada võivad tegurid ning neile reageerida.

Algpõhjuste analüüsi käigus tuvastab ja hindab EY Eesti auditiosakond põhjuslikke tegureid. Selle analüüsimine võimaldab paremini mõista nii positiivsete kui ka negatiivsete kontrollitulemuste tagamaid. Olulisemate töövõttudega seotud leidude algpõhjustega tegelemiseks töötatakse välja asjakohased tegevuskavad. EY Eesti auditiosakond vaatab üle algpõhjuste olemuse ja levimuse, et tuvastada süsteemsed probleemid ning töötada nendega tegelemiseks vajadusel välja edasised tegevuskavad. EY globaalne parendusrakkerühm (Global Remediation Taskforce) vastutab läbivate algpõhjustega tegelemise eest kogu võrgustikus ning asjakohaste tegevuskavade ulatuslikuma rakendamise eest.

Vastavus seadusest tulenevatele nõuetele

EY globaalne eetikakoodeks sisaldab selgeid juhiseid, mis on aluseks meie tegevustele ja ärieetikale. EY Eesti on vastavuses kõigi kohaldatavate õigusnormidega ning EY väärtustele toetudes püüame me alati teha seda, mis on õige. Selle olulise eesmärgi poole püüdlemist toetavad ka mitmed sise-eeskirjad, millest on antud allpool täpsem ülevaade.

Korruptsioonivastatus

EY globaalsed korruptsioonivastased põhimõtted aitavad EY töötajatel vältida teatud ebaeetilisi ja illegaalseid tegevusi. Need rõhutavad kohustust järgida korruptsioonivastaseid seadusi ning selgitavad, mida korruptsioon endast täpsemalt kujutab. Samuti näevad need ette, kuidas korruptsiooni avastamisest teada anda. Seoses korruptsiooni mõju kasvamisega globaalsel tasandil panustatakse kõikjal EY-s jätkuvalt korruptsiooni vastu võitlemisel.

Siseringitehingud

Väärtpaberitega kauplemist reguleerivad mitmesugused õigusnormid ning EY töötajad on kohustatud kõiki neile kohalduvaid õigusnorme siseringitehingute tegemisel järgima. See tähendab, et EY töötajatel on

keelatud väärt-paberitega kaubelda, kui nad omavad nende kohta olulist mitteavalikku teavet.

EY globaalsed siseringitehingute põhimõtted rõhutavad, et EY töötajad ei tohi toetuda väärt-paberitega kaubeldes siseringiinfole, ning kirjeldavad, mida siseringiinfo endast kujutab ja kelle poole peaksid EY töötajad pöörduma, kui neil peaks tekkima küsimusi oma kohustuste kohta.

Majandus- ja kaubandussanktsioonid

On oluline olla kursis alatasa muutuvate rahvusvaheliste majandus- ja kaubandussanktsioonidega. EY hoiab sanktsioonide vallas toimuvatel arengutel pidevalt silma peal ning informeerib neist vajadusel ka töötajaid.

Andmekaitse

2018. aastal põhjaliku uuenduskuuri läbinud EY globaalsete isikuandmete kaitse põhimõtetega sätestatakse olemasolevate, kunagiste ja võimalike töötajate, klientide, hankijate ja äripartnerite isikuandmete kogumist, kasutamist ja kaitset käsitlevad põhimõtted. Need põhimõtted on vastavuses Euroopa Liidu isikuandmete kaitse üldmääruse rangete nõuete ning muude andmekaitset puudutavate õigusnormidega. Isikuandmete liikumise hõlbustamiseks EY ettevõtete vahel on kehtestatud siduvad kontsernisisesed eeskirjad, mille on kiitnud heaks ka asjakohased EL-i järelevalveorganid. Lisaks on meil ka eraldi põhimõtted, mille alusel käib Eesti kohalike andmekaitse-nõuete järgmine ja äri vajadustega arvestamine.

Dokumentide säilitamine

EY globaalsed ning nendega seotud kohalikud dokumentide ja andmete säilitamise ja hävitamise põhimõtted kehtivad kõikide töövõttude ja töötajate suhtes. Need põhimõtted käsitlevad dokumentide säilitamist olukorras, kus mistahes isik saab teada tegelikust või põhjendatult eeldatud nõudest, kohtuvaidlusest, juurd-lusest, kohtukutsest või mistahes meie või meie klientidega seotud riiklikust menetlusest, mis võib olla seotud meie tööga. Põhimõtted hõlmavad ka Eesti õiguslikke nõudeid, mis kehtivad teostatud tööga seotud töödokumentide loomise ja hoidmise suhtes.

Sõltumatus

EY globaalsete sõltumatuse põhimõtete kohaselt peavad EY Eesti ja meie töötajad olema vastavuses konkreetsetele tövõttudele kehtivate sõltumatuse standarditega, nagu IESBA eetikakoodeks ja Eesti audiitortevõtte seaduse sõltumatuse standardid.

Me käsitleme ja hindame sõltumatust lähtuvalt erinevatest aspektidest, milleks on muu hulgas näiteks meie ettevõtte ja töötajate finantsalased suhted, töösuhted, ärisuhted, auditiklientidele osutatavad teenused, audiitorfirma ja partnerite rotatsioonile kehtivad nõudmised, tasustamine ning vajadusel ka auditikomitee eelnev nõusolek ning partnerite tasud ja hüvitised.

Kehtivate sõltumatuse nõuete täitmata jätmine mõjutab vastava isiku karjääri ja palka puudutavaid otsuseid ning võib viia muude distsiplinaarmedetete, isegi EY Eestist lahkumiseni.

EY Eesti on võtnud kasutusele EY globaalsed rakendused, tövõtted ja tegevused, et toetada meie spetsialistide ja teisi töötajaid sõltumatuse põhimõtetest kinnipidamisel.

EY globaalsed sõltumatuse põhimõtted

EY globaalsed sõltumatuse põhimõtted sisaldavad sõltumatust puudutavaid nõudeid liikmesettevõtetele, spetsialistidele ja teistele töötajatele. Need põhinevad IESBA koodeksil, kuid sisaldavad osades jurisdiktsioonides kohaliku seadusandliku võimu, järelevalveorgani või standardimisasutuse kehtestatud nõuetest lähtuvalt ka rangemaid nõudeid. Samuti sisaldavad põhimõtteid ka suuniseid, mis aitavad sõltumatusealaseid eeskirju mõista ja rakendada. EY globaalsed sõltumatuse põhimõtted on kättesaadavad ja kergesti leitavad EY sisevõrgus.

Globaalne sõltumatuse süsteem

Globaalne sõltumatuse süsteem (Global Independence System ehk GIS) on EY sisevõrgus asuv

veebitööriist, mis aitab teha EY spetsialistidel kindlaks ettevõtteid, mille osas nõutakse sõltumatust, ning tuvastada konkreetsetel juhtudel kehtivad sõltumatuse piirangud. Enamasti on need börsil noteeritud auditikliendid ja nendega seotud ettevõtteid, kuid need võivad olla ka muud kindlust-andvate tövõttude või auditivaldkonna kliendid. GIS sisaldab andmeid börsil noteeritud auditiklientide organisatsioonistruktuuri kohta, mida klienti teenindavad tövõttumeeskonnad regulaarselt uuendavad. Üksuse andmed sisaldavad märkeid, mis näitavad iga üksuse suhtes kohaldatavaid sõltumatuse reegleid nii, et meie töötajad saaksid teha kindlaks teenused, mida kliendile pakkuda võib, ning ka muud võimalikud ärihüvid ja -suhted.

Globaalne seiresüsteem

Globaalne seiresüsteem (Global Monitoring System ehk GMS) on teine oluline tövõtt, mis aitab tuvastada keelatud väärtpabereid ja teisi lubamatuid finantshuvisid. Kõik kõrgema tasandi spetsialistid alates juhtivkonsultandist on kohustatud sisestama GMS-i detailse info kõigi nende või nende lähimate pereliikmete omanduses olevate väärtpaberite kohta. Kui süsteemi sisestatakse keelatud väärtpaber või mõni varem sisestatud väärtpaber liigitatakse keelatud väärtpaberite alla, saab sisestaja teate ning on kohustatud väärtpaberi võõrandama. Tuvastatud eranditest järelevalvealastes küsimustes teatatakse läbi sõltumatuse juhtumitest teavitamise süsteemi.

GMS-i kaudu toimub ka sõltumatuse põhimõtetest kinnipidamise iga-aastane ja kvartaalne kinnitamine, mida on täpsemalt kirjeldatud allpool.

Vastavus sõltumatuse nõuetele

EY on kehtestanud järgmised tegevused ja programmid, mille eesmärk on jälgida EY liikmesettevõtete ja nende töötajate vastavust sõltumatuse nõuetele.

› Sõltumatuse kinnitamine

Igal aastal kaasatakse EY Eesti piirkonnaülesesse protsessi, et kinnitada vastavust EY globaalsetele sõltumatuse põhimõtetele ja nõuetele ning teatada vajadusel tuvastatud eranditest.

Kõikidel EY spetsialistidel ja teatud teistel isikutel sõltuvalt nende rollist või funktsioonist on kohustus vähemalt kord aastas kinnitada vastavust sõltumatuse põhimõtetele ja protseduuridele. Kõik partnerid on kohustatud kinnitama vastavust kord kvartalis.

› Sõltumatuse nõuetele vastavuse kontroll

EY teostab regulaarselt sisekontrolle, et hinnata liikmesettevõtete vastavust sõltumatust puudutavates küsimustes. Kontrollide käigus vaadeldakse liikmesettevõtete auditiväliseid teenuseid, ärisuhteid auditeeritavate ettevõtetega ja liikmesettevõtete vahel.

› Isikute sõltumatuse nõuetele vastavuse kontroll

Kord aastas käivitab EY globaalne sõltumatuse kontrollimise meeskond programmi isikliku sõltumatuse kinnituse ja GMS-is info edastamise kontrolliks. 2021. aastal kontrolliti EY Eestis 1 partnerit ja 2 teist juhtivtöötajat.

› Auditivälised teenused

Auditiväliste teenuste osutamisel auditiklientidele jälgib EY vastavust seda valdkonda reguleerivatele kutsestandarditele ja õigusnormidele mitmel eri viisil. Nende hulka kuuluvad näiteks sellised vahendid nagu PACE (vt lk 16) ja teenuste pakkumise referentsvahend (SORT, vt allpool) ning koolitused ja nõutavate protseduuride täitmine auditite ja sisemiste kontrollitegevuste läbiviimisel. Samuti on olemas protseduur teatud auditiväliste teenuste analüüsimiseks ja kinnitamiseks enne töö vastuvõtmist.

› Globaalne sõltumatuskoolitus

EY töötab välja ja kasutab erinevaid sõltumatust käsitlevaid õppeprogramme. Et aidata säilitada sõltumatust ettevõtetest, keda EY liikmesettevõtteid auditeerivad, peavad kõik EY spetsialistid ning ka teatud muud töötajad osa võtma iga-aastasest sõltumatuskoolitusest.

Eesmärgiks on aidata EY töötajatel mõista nende kohustusi ning võimaldada nii neil kui ka liikmesettevõtetel, kus nad töötavad, olla vaba huvidest, mida võidakse lugeda kokkusobimatuks objektiivsuse, aususe ja erapooletusega auditikliendi teenindamisel.

Iga-aastane sõltumatuskoolitus hõlmab meie sõltumatuse nõudeid ja keskendub nii viimastele muudatustele põhimõtetes kui ka korduvatele ja olulistele teemadele. Iga-aastase sõltumatuskoolituse õigeaegne läbimine on kohustuslik ja seda jälgitakse rangelt.

Lisaks iga-aastasele õppeprogrammile süvendatakse personali sõltumatusalaseid teadmisi ka sündmuste ja materjalide abil, nagu värbamisprogrammid, vahekokkuvõtete süsteemid ning peamiste tegevusvaldkondade õppekavad.

› Teenuste pakkumise referentsvahend

Me hindame ja jälgime oma teenuste portfelli pidevalt, et tagada selle vastavus kutsestandarditele ja õigusnormidele ning kindlustada, et me kasutaks uute teenuste väljatöötamisel õiget metodoloogiat, protseduure ja tegevusi. Me piirame teenuste osutamist, mis võivad ohustada sõltumatust või põhjustada teisi ülemääraseid riske. Teenuste pakkumise referentsvahend (Service Offering Reference Tool ehk SORT) annab EY töötajatele teavet EY teenuste kohta. See sisaldab suuniseid nii selle kohta, milliseid teenuseid võib pakkuda audit- ja teistele klientidele, kui ka teavet sõltumatuse ja muude riskijuhtimisküsimuste kohta.

› Ärisuhete hindamise tööriist

EY töötajad on kohustatud kasutama paljude olukordades BRET-i, et tunda ära kinnitust vajavad olukorrad, neid õigesti hinnata ning saada eelnev heakskiit võimalikele auditikliendiga sõlmitavatele ärisuhetele, mis aitab tagada meie vastavuse sõltumatuse nõuetele.

› Auditikomiteed ja sõltumatuse kontroll

Me mõistame kuivõrd olulist rolli mängivad auditikomiteed ja teised sarnased juhtorganid audiitori sõltumatuse kontrollimisel. Volitatud ja sõltumatud auditikomiteed on omanike seisukohast vaadatuna olulised, kuna aitavad kaitsta sõltumatust ja hoida ära huvide konflikte. Me oleme pühendunud otsekohesele ja regulaarsele kommunikatsioonile auditikomiteede ja nendega, kelle ülesandeks on valitsemine. Kvaliteedikontrolli abil jälgib ja kontrollib EY vastavust auditikomitee kommunikatsiooniõuetele ning vajadusel ka auditiväliste teenuste osutamiseks eelneva heakskiidu saamist.

Täiendõpe ja investeeringud talentidesse

EY töötajate arendamine

Ametialane areng

Meie töötajate oskuste ja teadmiste pidev arendamine on hädavajalik saavutamaks meie maailma kapitaliturgudel usaldusväärsuse suurendamise eesmärgi.

Võimaluste pakkumine vajalike kogemuste saamiseks, õppimiseks ja juhendamiseks aitab meie töötajatel valida sobiva tempo, et areneda ja oma potentsiaali maksimaalselt ära kasutada. Igapäevaselt omandatud kogemused registreeritakse kohalikul tasandil süstemaatiliselt, samas kui EY auditi õppekava pakub kõigile globaalsel tasandil võrdväärsed võimalusi. Seda toetab kogenud kolleegide poolne juhendamine töökohal, mis võimaldab teadmisi ja kogemusi ka praktikas rakendada.

Õppimine toimub kõrgeid tunnustusi pälvinud EY auditi õppekava „Auditi akadeemia“ (Audit Academy) alusel, mis sisaldab nii võrgus omale sobival ajal ja tempoga läbitavaid e-õppe mooduleid, füüsilistes või virtuaalsetes klassiruumides toimuvaid interaktiivseid simulatsioone ja juhtumianalüüse kui ka nende kursuste andmist ja läbimist toetavaid materjale. Seda täiendavad õppeprogrammid, mis on töötatud välja arvestamiseks muudatustega raamatupidamis-arvestuses ja aruandlusstandardites, sõltumatuse ja kutsestandardites, tehnoloogias ning jooksvalt tekkivates küsimustes.

Rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS) kooskõlas koostatud finantsaruannete auditeerimiseks peavad EYG liikmesettevõtete meeskonnaliikmed läbima koolituse ning saama asjakohase akrediteeringu.

EY Eesti nõuab, et auditispetsialistid läbiksid vähemalt 40 tundi kutsealast täiendõpet aastas ning vähemalt 120 tundi 3 aasta jooksul. Nendest tundidest 40% peab hõlmama tehnilisi, raamatupidamise ja auditeerimisega seotud valdkondi.

Teadmised ja sisemine teabevahetus

Ametialase arengu ja tulemuste juhtimise kõrval mõistame me ka seda, kui oluline on pakkuda töövõtumeeskondadele ajakohast informatsiooni, mis aitaks neil oma töökohustusi täita. EY investeerib aktiivselt teabe- ja sidevõrkudesse, et muuta teabevahetus võimalikult kiireks ning lihtsustada töötajate omavahelist koostööd ja kogemuste jagamist. See on muutunud pandeemiast tulenevate riskidega tegelemise kontekstis üha olulisemaks. EY pakutavate materjalide hulka kuuluvad näiteks:

- ▶ EY Atlas, kuhu on koondatud nii kohalikud kui ka rahvusvahelised raamatupidamis- ja auditeerimisstandardid ning selgitavad juhised
- ▶ Väljaanded, nagu rahvusvahelised üldtunnustatud raamatupidamispõhimõtted, muudatused IFRS-ides ja näidisaruanded
- ▶ Global Accounting and Auditing News – kord nädalas ilmuv uudiskiri, kus kajastatakse auditeerimise ja sõltumatuse põhimõtteid ning standardikehtestajate ja järelevalveorganite uudiseid koos EY kommentaaridega
- ▶ Teadaanded ja veebihääling, mis edastavad kõige erinevamaid globaalseid ja siseriiklikke küsimusi eesmärgiga arendada pidevalt liikmesettevõtete auditeergevust

Tulemuste juhtimine

LEAD on veebpõhine süsteem, mis võimaldab hallata ühes kohas kõiki EY töötajate karjääri, arengu ja töötulemustega seotud teemasid. Pideva tagasiside, arengu, juhendajate koolitamise ja karjäärivestluste abil viib LEAD töötaja karjääri kooskõlla NextWave'i strateegiaga ning aitab neil keskenduda oma tuleviku kujundamisele. See toetab EY töötajate kasvamist ja arengut kogu nende karjääri vältel.

Töötaja näidikupaneel annab nende tulemustest ülevaate võrrelduna „Transformative Leadership“ dimensiooni (sh kvaliteet, riskijuhtimine, tehniline pädevus) ning teiste sarnasel positsioonil olevate töötajatega. Aasta jooksul saadud tagasiside

summeeritakse ning kasutatakse sisendina erinevate kompensatsioonimeetmete rakendamisel.

Pidev suhtlemine oma juhendajaga, näiteks erinevaid karjäärivõimalusi, uuenduslike tehnoloogiate rakendamist, meeskonnavahetust või õppimist puudutavatel teemadel, aitab leida võimalusi edasiseks arenguks ning arendada tulevikku vaatavaid oskusi.

COVID-19 mõju

Üleminek kaugtööle COVID-19 pandeemia ajal on pakkunud meie töötajatele uusi väljakutseid. Paindliku, muutustele avatud suhtumise omaksvõtmine on olnud neil kuudel kriitilise tähtsusega, olgu teemaks elurõõmu säilitamine või virtuaalses meeskonnas töötamine. Need asjaolud on aga veelgi rõhutanud vajadust maksimeerida olemasoleva tehnoloogia kasutamist.

Samuti on pakutud täiendavat nõustamist, et aidata EY töötajatel olla teistega kontaktis ja ettevõtte tegemistesse kaasatud.

Tulud ja tasustamine

Finantsandmed

Tulude all on kajastatud konsolideerimata tulusid ning need sildavad nii klientidele esitatud kuluarveid kui ka arveid teistele EYG liikmesettevõtetele. Siin esitatud summad sisaldavad tulusid nii auditi kui teistelt klientidelt.

Tulud alltoodud tabelis on esitatud vastavalt Eesti finantsaruandluse standardile. Tabelis on kajastatud järgmised tulud:

1. Avaliku huvi üksuste (ja kontserni kuuluvate majandusüksuste, kelle emaettevõtte on avaliku huvi üksus) raamatupidamise aastaaruannete ja konsolideeritud finantsaruannete kohustuslik auditeerimine
2. Muude majandusüksuste raamatupidamise aastaaruannete ja konsolideeritud finantsaruannete kohustuslik auditeerimine
3. Auditiväliste teenuste osutamine auditeeritavatele majandusüksustele
4. Auditiväliste teenuste osutamine muudele majandusüksustele

Finantsandmed 2021. aasta 30. juunil lõppenud majandusaasta kohta eurodes

Teenus	Tulud	Osakaal
Kohustuslikud auditid ja nendega otseselt seotud teenused avaliku huvi üksustele	1 023 002	12%
Muud audititeenused ja nendega otseselt seotud teenused muudele majandusüksustele	2 317 514	26%
Auditivälised teenused auditeeritavatele ettevõtetele	1 135 786	13%
Auditivälised teenused muudele majandusüksustele	4 287 173	49%
Kokku	8 763 475	100%

Partnerite tasustamine

Kvaliteet on EY strateegia keskmes ja EY tulemusjuhtimise süsteemide põhikomponent. EY Eesti partnereid hinnatakse ja tasustatakse kriteeriumide alusel, mis sisaldavad konkreetseid kvaliteedi- ja riskijuhtimise näitajaid, hõlmates nii tegevusi kui ka tulemusi.

LEAD PPEDD on mõeldud kõikide EYG liikmesettevõtete partnerite jaoks üle kogu maailma. See tugendab globaalset strateegiat, ühendades nende töö tulemused pidevalt laiemate eesmärkide ja väärtustega. Protsess koosneb eesmärkide seadmisest, pidevast tagasisidest, isikliku arengu planeerimisest ja tulemuste ülevaatuselt ning on tihedalt seotud partnerite tunnustamise ja tasustamisega. Partnerite eesmärkide ja tulemuste dokumenteerimine on hindamise alustalaks. Partneri eesmärgid peavad vastama globaalsetele prioriteetidele, millest üks on kvaliteet.

EY põhimõtted ei luba hinnata ega tasustada juhtivaid ja teisi olulisi auditipartnereid tööde põhjal, mille sisuks on auditiväliste teenuste müük auditeeritavatele ettevõtetele. See aitab hoida EY partneritel meele nende kohustust säilitada sõltumatust ja objektiivsust. Auditite puhul, mis on viidud läbi vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2014. aasta 16. aprilli direktiivi 2014/56/EL nõuetele, ei luba EY hinnata ega tasustada partnereid ega teisi töövõtuga seotud või selle käiku mõjutada võivaid spetsialiste auditiväliste teenuste müügi alusel nende auditiklientidele. See aitab täita meie spetsialistidel sõltumatuse ja objektiivsuse säilitamise kohustust.

Oleme töötanud välja konkreetsed kvaliteedi- ja riskijuhtimise tulemuste mõõdukud arvestamiseks

- Tehnilist pädevust
- EY väärtustest kinnipidamist, mis väljendub käitumises ja suhtumises
- Teadmiste ja juhtimisvõimekuse ülesnäitamist kvaliteedi- ja riskijuhtimises
- Põhimõtete ja protseduurireeglite järgimist
- Vastavust õigusnormidele ja kutseülesannetele
- Panuse andmist EY kaubamärgi kaitsmisel ja tugevdamisel

EY partnerite tasustamise filosoofia nõuab sisuliselt diferentseeritud tasusid, mille aluseks on partneri töötulemused, mida mõõdetakse LEAD-iga. Ettevõtted hindavad oma partnereid kord aastas, pöörates finants- ja turunäitajate kõrval erilist tähelepanu ka nende töö kvaliteedile, tipptasemel teeninduse pakkumisele ning inimeste kaasamisele.

Me kasutame süsteemi, mille kohaselt oleneb partneri üldine aastahinnang olulisel määral tema töö kvaliteedist.

Erinevate oskuste ja rollide turuväärtustega arvestamiseks ning tulemuslike töötajate kaasamiseks ja hoidmiseks arvestatakse partneri kogutasu arvutamisel ka järgmisi tegureid:

- Kogemused
- Roll ja vastutus
- Pikaajaline potentsiaal

Kvaliteedistandarditele mittevastavuse korral rakendatakse parandusmeetmeid, milleks võivad olla näiteks töö tulemuslikkuse hindamine, tasude korrigeerimine, täiendõpe, lisajärelevalve või uuele ametikohale määramine. Pideva või eriti tõsise mittevastavuse tagajärjeks võib olla ka EY Eestist lahkumine.

Lisa 1: avaliku huvi kliendid

EY Eesti avaliku huvi kliendid

2021. aasta 30. juunil lõppenud finantsaastal auditeeris EY Eesti järgmiseid avaliku huvi üksuseid:

Nimekiri tähestikulises järjekorras

Nimi	Registrikood	Müügitulu (tuhandetes eurodes)	Varade maht (tuhandetes eurodes)
City Service SE	12827710	152 034	120 099
ERGO Insurance SE	10017013	194 141	306 757
Holm Bank AS	14080830	14 166	77 705
SEB Pank AS	10004252	117 000	7 489 900
Silvano Fashion Group AS	10175491	38 479	42 256

Lisa 2: EYG liikmesettevõtted

EYG liikmesettevõtted EL-i ja EMP riikides

2021. aasta 30. juuni seisuga olid volitatud teostama kohustuslikku auditit EL-i või EMP riikides järgmised EYG liikmesettevõtted:

Riik	Vannutatud audiitor või audiitorühing
Austria	Ernst & Young Wirtschaftsprüfungsgesellschaft mbH
Belgia	EY Assurance Services SRL EY Bedrijfsrevisoren SRL EY Europe SCRL
Bulgaaria	Ernst & Young Audit OOD
Horvaatia	Ernst & Young d.o.o.
Küpros	Ernst & Young Cyprus Limited Ernst & Young Ernst & Young CEA (South) Services Ltd Ernst & Young CEA (South) Holdings Plc
Tšehhi Vabariik	Ernst & Young Audit, s.r.o.
Taani	EY Godkendt Revisionspartnerselskab EY Grønland Statsautoriseret Revisionspartnerselskab EY Net Source A/S
Eesti	Ernst & Young Baltic AS Baltic Network OÜ
Soome	Ernst & Young Oy
Prantsusmaa	Artois Auditex Ernst & Young Audit Ernst & Young et Autres EY & Associés Picarle et Associates

Riik	Vannutatud audiitor või audiitorühing
Saksamaa	Ernst & Young GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft Ernst & Young Heilbronner Treuhand-GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft EY Revision und Treuhand GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft Treuhand-Süd GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft Steuerberatungsgesellschaft Schitag Schwäbische Treuhand GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
Kreeka	Ernst & Young (Hellas) Certified Auditors Accountants SA
Ungari	Ernst & Young Könyvvizsgáló Korlátolt Felelősségű Társaság
Island	Ernst & Young ehf
Iirimaa	Ernst & Young Chartered Accountants
Itaalia	EY S.p.A.
Läti	Ernst & Young Baltic SIA
Liechtenstein	Ernst & Young AG, Basel Ernst & Young GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft Ernst & Young AG, Vaduz
Leedu	Ernst & Young Baltic UAB
Luksemburg	Compagnie de Révision S.A. Ernst & Young Luxembourg S.A. Ernst & Young S.A.
Malta	Ernst & Young Malta Limited
Holland	Ernst & Young Accountants LLP
Norra	Ernst & Young AS
Poola	Ernst & Young Audyt Polska sp. z o.o. Ernst & Young Audyt Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Finance spółka komandytowa Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Doradztwo Podatkowe spółka komandytowa Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. Ernst & Young Usługi Finansowe Audyt sp. z o.o.
Portugal	Ernst & Young Audit & Associados - SROC, S.A.
Rumeenia	Ernst & Young Assurance Services S.r.l. Ernst & Young Support Services SRL
Slovakkia	Ernst & Young Slovakia, spol. s r.o.
Sloveenia	Ernst & Young d.o.o.
Hispaania	ATD Auditores Sector Público, S.L.U Ernst & Young, S.L.
Rootsi	Ernst & Young AB

2021. aasta 30. juunil lõppenud majandusaastal oli ülaloodud EYG liikmesettevõtete (ja kuni Brexiti üleminekuperioodi lõpuni 31. detsembril 2020 ka UK ja Gibraltarit ettevõtete) kogukäive raamatupidamise aastaaruannete ja konsolideeritud finantsaruannete kohustuslikust auditeerimisest ligikaudu 2,6 miljardit eurot.

EY | Looma paremini toimiva maailma

EY eesmärk on muuta maailm paremini toimivaks, aidates luua oma klientidele, töötajatele ja ühiskonnale pikaajalist väärtust ning suurendada usaldusväärsust kapitaliturgudel.

Kasutades andmeteaduse ja tehnoloogia võimalusi, loovad EY mitmekesised meeskonnad usaldusväärsust ja kindlust 150 riigis üle maailma, aidates oma klientidel pidevalt kasvada, muutuda ja tegutseda.

EY auditi, konsultatsiooniteenuste, maksunõustamise, strateegia, tehingute ja õigusnõustamise valdkonna spetsialistidest koosnevad meeskonnad esitavad paremaid küsimusi, et leida maailmas just täna aktuaalsetele väljakutsetele uudseid lahendusi.

EY viitab meie rahvusvahelisele organisatsioonile ja/või ühele või mitmele Ernst & Young Global Limitedi liikmesettevõttele, mis kõik on iseseisvad juriidilised üksused. Ernst & Young Global Limited on garantiiga piiratud UK ettevõtte, mis klientidele teenuseid ei osuta. Info selle kohta, kuidas EY isikuandmeid kogub ja töötleb, ning andmekaitsealastest õigusaktidest tulenevad õigused on leitavad aadressilt ey.com/privacy. EY liikmesettevõtted ei osuta õigusteenuseid riikides, kus see on kohalike seadustega keelatud. Täpsem info meie organisatsiooni kohta on saadaval veebilehel ey.com.

© 2021 Ernst & Young Baltic AS
Kõik õigused kaitstud.

Käesolev trükis sisaldab üldist informatsiooni ning sellele ei saa toetud arvestust, makse, õigust ega muid spetsiifilisi valdkondi puudutavate küsimuste korral professionaalse nõu saamiseks. Konkreetsete küsimustega pöörduge palun vastavate spetsialistide poole.

ey.com